

**TURUN
YLIOPISTO**

Kouluväkivaltatapauksen kommentointi keskustelufoorumilla

Kasvatustieteen
pro gradu -tutkielma

Laatijat:

Maisa Litja

Sara Mäkelä

Ohjaaja:

Yliopistonlehtori Anne Sorariutta

12.04.2022

Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijät: Maisa Litja ja Sara Mäkelä

Otsikko: Kouluväkivaltatapauksen kommentointi keskustelufoorumilla

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Anne Sorariutta

Sivumäärä: 61 sivua

Päivämäärä: 12.04.2022

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin vauva.fi-keskustelufoorumilla käytyä kommentointia syksyllä 2020 tapahtuneeseen kouluväkivaltatapaukseen liittyen. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millaista keskustelua tapaus herätti ulkopuolisten keskuudessa. Kommentteja tarkastelemalla saatiin tietää, mitä ihmiset ajattelevat kouluväkivallasta, mikä heidän mielestään sitä aiheuttaa sekä miten sitä voisi ehkäistä. Tämänkaltaisia tutkimuksia ei ollut tiettävästi ennen tehty, joten tutkimus tuotti uudenlaista tutkimustietoa. Uutta tietoa voidaan hyödyntää kouluväkivallan ja kiusaamisen vastaisessa toiminnassa koulussa, kotona ja mediassa.

Kouluväkivaltatapauksen kommentointia tutkittiin käyttämällä sekä laadullisia että määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Kommenttiketjun kommentit luokiteltiin ja luokkien kommentteja tarkasteltiin. Tutkimuksessa käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Kommentoinnin tapaa tutkittiin myös laskemalla luokkien välisiä korrelaatioita. Tutkimusaineisto koostui kommenttiketjusta, jossa anonyymit käyttäjät kommentoivat kouluväkivaltatapausta. Kommenttiketjussa oli kommenttien tallentamisen aikaan 1198 kommenttia.

Tulokseksi saatiin, että kommentit jakautuvat 19 eri luokkaan. Näistä luokista voitiin muodostaa neljä teemaa. Kommenttien tarkastelu osoitti, että kommenteissa oli sisältöjä, jotka esiintyivät monissa kommenteissa ja saivat paljon huomiota. Kommenttiketjussa tuli kuitenkin esille myös sisältöjä, joita oli vain harvoissa kommenteissa. Tutkimuksessa saatiin lisäksi selville, että sävyltään herjaava ja ilkeämielinen kommentointi oli yleisempää kuin asiallinen. Korrelaatioiden tarkastelun tärkein johtopäätös oli, että yhteen tahoon suhtautuminen asiallisesti ennustaa myös muihin tahoihin asiallista suhtautumista.

Avainsanat: kouluväkivalta, kiusaaminen, keskustelufoorumi, kommentointi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Kouluväkivalta	7
2.1	Kouluväkivallan määrittely	7
2.2	Väkivallan käyttäjä	9
2.3	Uhri	11
2.4	Seuraukset	12
2.5	Kouluväkivallan ehkäisy	13
2.6	Koulun ja opettajan vaikutus oppilaan väkivaltaisuuteen	15
2.7	Vanhempien vaikutus oppilaan väkivaltaisuuteen	15
2.8	Väkivalta laissa ja opetussuunnitelmassa	17
3	Keskustelufooromit	19
3.1	Keskustelukulttuuri	20
3.2	Häiriköivä keskustelukulttuuri ja moderointi	21
3.3	Vauva.fi-sivusto	24
4	Tutkimuskysymykset	26
5	Osallistujat	27
6	Menetelmät	29
7	Tulokset	36
7.1	Tutkimuskysymys 1: Miten kommenttiketjun kommentit jakautuvat sisällön mukaan?	36
7.2	Tutkimuskysymys 2: Millaista kommentointi on kasvatuksesta vastaaviin tahoihin liittyen?	37
7.3	Tutkimuskysymys 3: Millaista kommentointi on kiusaamisen osapuoliin liittyen?	40
7.4	Tutkimuskysymys 4: Millaista kommentointi on kiusaamiseen ja sen vähentämiseen liittyen?	41
7.5	Tutkimuskysymys 5: Millaisia muita sisältöjä kommenttiketjussa kommentoidaan?	43

7.6	Tutkimuskysymys 6: Esiintyykö kommentoinnissa jokin tyypillinen tapa kommentoinnin kohteesta riippumatta?	45
8	Pohdinta	47
8.1	Kommenttien jakautuminen	47
8.2	Kasvatuksen kommentointi	48
8.3	Kiusaamisen osapuolten kommentointi	50
8.4	Kiusaamisen kommentointi	51
8.5	Muiden sisältöjen kommentointi	53
8.6	Kommentoinnin tapa	54
8.7	Tutkimuksen vahvat ja heikot kohdat sekä eettisyys	55
	Lähteet	58
	KUVIO 1. KOULUVÄKIVALLAN JA KIUSAAMISEN SUHDE UNESCON (2017) MUKAAN.	7
	KUVIO 2. LUOKKIEN KOMMENTTIMÄÄRÄ TEEMOITTAIN (N=19).	37
	TAULUKKO 1. TEEMA 1: KASVATUS.	31
	TAULUKKO 2. TEEMA 2: KIUSAAMISEN OSAPUOLET.	32
	TAULUKKO 3. TEEMA 3: KIUSAAMINEN JA SEN VÄHENTÄMINEN.	33
	TAULUKKO 4. TEEMA 4: MUU KOMMENTOINTI.	34
	TAULUKKO 5. LUOKKIEN 1-10 VÄLINEN KORRELAATIO.	46

1 Johdanto

Kouluväkivaltaa ei ole saatu loppumaan, vaikka perusopetuslaki (2013/1267) edellyttää turvallista oppimisympäristöä jokaiselle oppilaalle. Kouluväkivaltaa tapahtuu ja se puhuttaa mediassa. Syksyllä 2020 se oli suuresti esillä iltapäivälehdissä ja mediassa koulussa tapahtuneiden vakavien väkivaltatapausten takia.

Koulussa tapahtuvaa väkivaltaa ja yhteiskunnassa tapahtuvaa väkivaltaa ei voi pitää toisistaan riippumattomina (Çalık, Tabak, & Tabak, 2018). Koulu ja yhteiskunta ovat toistensa peilejä. Se, mitä tapahtuu koulussa, tapahtuu myös yhteiskunnassa. On siis tärkeää, että koulussa tapahtuvaa väkivaltaa pyritään ehkäisemään. Väkiältä usein pahenee, jos siihen ei puututa (Unesco, 2017). Kouluväkivallalla on fyysisiä, psyykkisiä sekä sosiaalisia vaikutuksia oppilaisiin (Ferrara, Franceschini, Villani, & Corsello, 2019), joten kouluväkivallan vastaisen toiminnan kehittäminen on tärkeää. Unesco (2017) listaa kouluväkivaltaan liittyvän tutkimuksen ja tiedon keräämisen yhdeksi keinoksi ehkäistä kouluväkivaltaa.

Tässä tutkimuksessa käytetyn määritelmän mukaisesti kouluväkivalta sisältää fyysisen väkivallan, henkisen väkivallan, seksuaalisen väkivallan sekä kiusaamisen (Unesco, 2017). Tämän määritelmän mukaisesti kiusaaminen on siis aina väkivaltaa. Kiusaaminen eroaa muista kouluväkivallan muodoista siinä, että se on toistuvaa. Kiusaamisen kriteereinä voidaan toistuvuuden lisäksi pitää pitkäkestoisuutta sekä osapuolien valtaepätasapainoa (Hamarus, 2012). Kiusaamisen yksiselitteinen määrittely ei ole kuitenkaan helppoa, sillä kiusaaminen ei ole kiinni vain teoista vaan myös osapuolien asenteista (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2017). Jos kiusattu ei koe itseään kiusatuksi, on kiusaamisen määrittely vaikeaa.

Tässä tutkimuksessa tutkitaan kommentointia liittyen syksyllä 2020 Vantaan Kytöpuiston koulussa tapahtuneeseen vakavaan kouluväkivaltatapaukseen. Tapauksesta uutisoitiin useissa eri lehdissä. Ilta-Sanomien kertoo, että tapauksessa kuudesluokkalaisten oppilaat pahoinpitelivät toisen oppilaan (Kilpeläinen, 2020). Tapahtumasta kuvattiin video, jota levitettiin netissä. Lähipiiri kertoo, että uhri kuristettiin tajuttomaksi, mutta poliisi ei ota kantaa tähän. Ambulanssi kutsuttiin koululle ja uhri sai ensihoitoa. Kyseinen tapaus sai aikaan suuren somekohun, eli sitä kommentoitiin paljon sosiaalisessa mediassa, kuten keskustelufoorumeilla.

Tässä tutkimuksessa selvitetään, miten kouluväkivaltatapausta kommentoidaan valtakunnallisella vauva.fi-keskustelufoorumilla. Vauva.fi on yksi yleisesti tunnettu

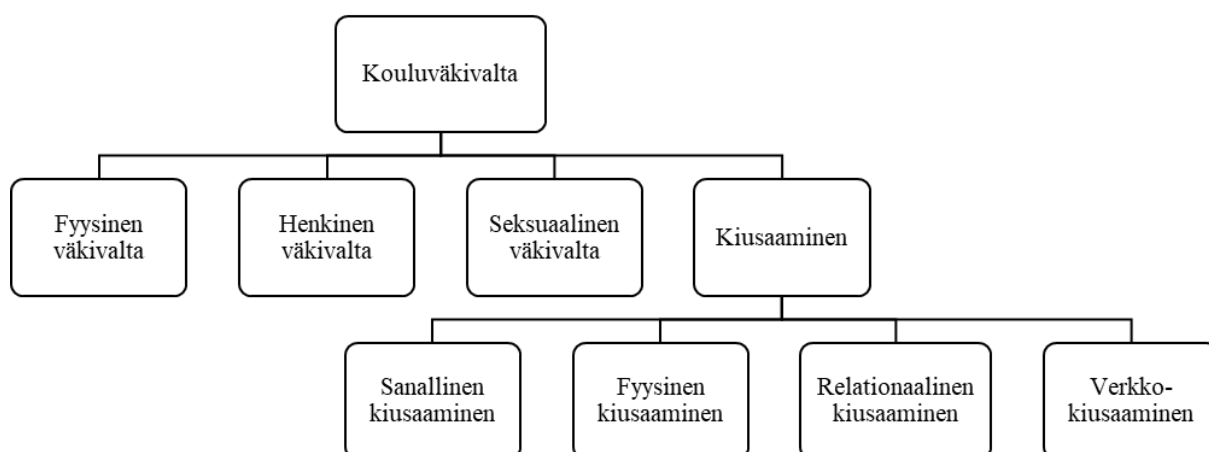
keskustelufoorumi, jossa keskustelu on aktiivista. Ihmiset kertovat siellä aidon mielipiteensä ajankohtaisista asioista. Verkkokeskustelu on suosittua kaikissa ikäryhmissä (Matikainen, 2010), joten tutkimus antaa tietoa eri-ikäisten ajatuksista liittyen kouluväkivaltaan. Samanlaista tutkimusta ei tiettävästi ole aiemmin toteutettu. Sen sijaan aiemmissa tutkimuksissa (mm. Garcés-Prettel, 2020; Hamarus, 2012; Miller & Lowen, 2012) koulukiusaamisesta ja -väkivallasta on huomioitu asianomaiset, kuten opettaja, kiusattu tai kiusaaja. Tällä tutkimuksella saadaan tietää tapaukseen liittymättömien ihmisten näkökulmia asiaan. Tutkimus antaa kokonaisnäkemyksen kansalaisten suhtautumisesta kouluväkivallan osapuoliin sekä ehdotuksista kouluväkivallan ehkäisemiseksi.

Keskustelufoorumin kommentointia tarkastellaan tässä tutkimuksessa kuuden tutkimuskysymyksen avulla. Tutkimuksen avulla etsitään vastaus siihen, miten kommenttiketjun kommentit jakautuvat luokkiin, millaista kommentointi on kasvatukseen liittyen, millaista kommentointi on kiusaamisen osapuoliin liittyen, millaista kommentointi on kiusaamiseen ja sen vähentämiseen liittyen, millaisia muita sisältöjä kommenttiketjussa kommentoidaan sekä siihen, esiintyykö kommentoinnissa jokin tyypillinen tapa kommentoinnin kohteesta riippumatta. Kysymyksiin etsitään vastaukset käyttäen sekä laadullisia että määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Laadulliseen osuuteen kuuluu kommenttien luokittelu ja luokkiin kuuluvien kommenttien tarkastelu ja erittely. Määrälliseen osuuteen kuuluu kunkin luokan kommenttien lukumäärän tarkastelu sekä korrelaation eli luokkien yhteyksien laskeminen.

2 Kouluväkivalta

2.1 Kouluväkivallan määrittely

Tässä tutkimuksessa käytetään kouluväkivallan määrittelyn pohjana Unescon (2017) määritelmää, jonka mukaan kouluväkivalta sisältää fyysisen väkivallan, henkisen väkivallan, seksuaalisen väkivallan sekä kiusaamisen (ks. Kuvio 1). Määrittelyn apuna käytetään myös muita tutkimuksia sekä eri tahojen määritelmiä. Unescon (2017) kouluväkivallan määritelmään pohjaten kiusaaminen on aina väkivaltaa. Tästä syystä tässä tutkimuksessa on käsitelty aiempia tutkimuksia sekä kouluväkivallasta että koulukiusaamisesta. Kuviossa 1 on selvennetty sitä, kuinka kiusaaminen on kouluväkivaltaa ja kuinka kiusaaminen voidaan jakaa vielä erilaisiin muotoihin.

Kuvio 1. Kouluväkivallan ja kiusaamisen suhde Unescon (2017) mukaan.

Ensimmäinen kouluväkivallan muoto on fyysinen väkivalta (Unesco, 2017). Fyysistä väkivaltaa on mikä vain fyysisen aggression muoto, jonka tarkoituksena on satuttaa toista henkilöä. Fyysinen väkivalta voi olla voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista (WHO, 2005). Fyysinen väkivalta hyvin todennäköisesti aiheuttaa uhrille fyysisiä tai psyykkisiä vammoja tai johtaa kuolemaan. Määritelmässä väkivalta liitetään itse tekoon, ei sen lopputulokseen. Väkivaltaa eivät siis ole tahattomat tapaukset, kuten suurin osa liikenneonnettomuuksista tai koulun välitunnilla tahattomasti toista päin lentänyt jalkapallo.

Toinen kouluväkivallan muoto on henkinen väkivalta (Unesco, 2017). Se voi olla sanallista tai emotionaalista. Tällaista väkivaltaa on esimerkiksi perättömien juurujen levittäminen, eristäminen ja sulkeminen pois ryhmästä, nimittely sekä uhkailu. Kolmas kouluväkivallan muoto on seksuaalinen väkivalta. Se sisältää seksuaalisen häirinnän, ei toivotun koskettelun, raiskauksen ja sen yrityksen. Seksuaalisen väkivallan uhri voi olla kuka tahansa riippumatta sukupuolesta.

Neljäs väkivallan muodoista on kiusaaminen (Unesco, 2017). Kiusaaminen eroaa muista kouluväkivallan muodoista siinä, että se on toistuvaa. Kiusaaminen on myös tahallista. Se voi olla fyysistä, kuten lyömistä tai potkimista, sanallista, kuten loukkaamista tai uhkaamista, tai se voi olla relationaalista, kuten juurujen levittämistä tai ryhmästä pois sulkemista. Uhrin ja kiusaajan välillä on vallan epätasapainoa ja uhri tuntee itsensä voimattomaksi puolustautumaan. Kiusaamisen päämääränä on aina vahvistaa kiusaajan valta-asemaa (Hamarus, 2012).

Fyysisen kiusaamisen tarkoitus on pelotella, uhkailla tai vahingoittaa toisen ihmisen kehoa, omaisuutta, perheenjäsentä tai ystävää (Miller & Lowen, 2012). Sanallisen kiusaamisen tarkoitus on saada uhri tuntemaan itsensä huonoksi. Sanallinen kiusaaminen heikentää uhrin itseluottamusta ja omanarvontunnetta ja vaikuttaa monin muin tavoin uhrin identiteettiin. Kiusaaminen voi tapahtua sanojen lisäksi ilmein ja elein. Sanalliseen kiusaamiseen saattaa liittyä myös fyysisen väkivallan uhkaa. Relationaalinen kiusaaminen on ihmissuhteissa esiintyvää kiusaamista (Crick, Nelson, Morales, Cullerton-Sen, Casas, & Hickman, 2001). Tällöin kiusaaja vahingoittaa uhrin vertais- ja ystävyysuhteita esimerkiksi kontrolloimalla hänen ystävyysuhteitaan tai asettamalla ehtoja ystävyyden jatkumiselle.

Kiusaamiseen sisältyy myös verkkokiusaaminen (Unesco, 2017). Se on internetissä, sosiaalisen median alustoilla tai tekstiviestien välityksellä tapahtuvaa kiusaamista. Verkkokiusaaminen on sähköisten viestien eli tekstin, kuvien tai videoiden julkaisemista tai lähettämistä tarkoituksena häiritä tai uhata toista henkilöä. Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan vuonna 2020 nettihäirinnän kohteeksi oli joskus joutunut 7 prosenttia suomalaisista (Kohvakka & Saarenmaa, 2021). Miesten ja naisten kokema häirintä oli lähes yhtä yleistä. Ikää tarkasteltaessa huomataan, että nettihäirintä koskettaa erityisesti nuoria. Netissä perättömiä tai yksityisiä tietoja oli levitetty 16 prosentista 16–24-vuotiaista. Vastaava prosenttiosuus 25–34-vuotiaiden keskuudessa oli 11 prosenttia.

Kiusaamiselle voidaan esittää erilaisia määritelmiä, mutta sitä on kuitenkin vaikea yksiselitteisesti määritellä ja mitata (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2017). Kiusaaminen ei ole kiinni vain teoista vaan myös osapuolten asenteista. Jos kiusattu ei koe itseään kiusatuksi tai muu ryhmä ei ole asettunut tätä vastaan, on kiusaamisen määrittely vaikeaa. Kiusaamisen kriteereinä voidaan pitää toistuvuutta, pitkäkestoisuutta sekä osapuolten valtaepätasapainoa (Hamarus, 2012). Kahden tasaväkisen osapuolen nujakoidessa kyse ei siis välttämättä ole kiusaamisesta. Sen sijaan, jos toisella osapuolella on enemmän henkistä, fyysistä tai sosiaalista valtaa, on kyseessä kiusaaminen.

Erityislasten itse määritellesä väkivaltaa kiusaaminen ei noussut omaksi osakseen vaan oli osana muita väkivallan muotoja (Koivula, Korkalainen, Lampinen, & Paavilainen, 2017). Tutkimuksen tuloksena saatiin, että erityislapset määrittivät väkivallan konkreettisina tekoina. He kokivat, että tilanne, joka ei tuottanut fyysistä kipua, oli vaikea määritellä väkivallaksi.

Nämä neljä väkivallan muotoa voidaan jakaa kolmeen luokkaan teon tekijän mukaan (WHO, 2005). Luokat ovat ihmisen itseensä kohdistama väkivalta, ihmisten välinen väkivalta sekä kollektiivinen väkivalta. Itse aiheutettuun väkivaltaan kuuluu itsemurhakäyttäytyminen ja itsensä vahingoittaminen. Ihmisten välinen väkivalta voi olla yksilön tai pienen ihmisryhmän aiheuttamaa väkivaltaa. Se voidaan jakaa perhe- ja parisuhdeväkivaltaan sekä yhteisölliseen väkivaltaan. Perhe- ja parisuhdeväkivaltaan kuuluvat esimerkiksi lasten hyväksikäyttö ja vanhusten kaltoinkohtelu. Yhteisöllinen väkivalta sen sijaan tapahtuu usein kodin ulkopuolella ja siihen kuuluvat esimerkiksi umpimähkäiset väkivallanteot, tuntemattomien tekemät raiskaukset sekä työpaikoilla esiintyvä väkivalta. Kollektiivinen väkivalta tarkoittaa suurempien ryhmien, kuten valtioiden tai järjestäytyneiden ryhmien aiheuttamaa väkivaltaa.

2.2 Väkivallan käyttäjä

Nuorten kehittyessä fyysisesti, sosiaalisesti ja emotionaalisesti he kokeilevat vaikutusvaltaansa ja tekevät mitä tahansa sosiaalisen statuksen eteen (Miller & Lowen, 2012). Tällainen toiminta lisääntyy 12–18-vuotiaana. Se on kriittistä aikaa itsensä määrittelyn kannalta. Tässä iässä, kun nuoret etsivät itseään, tapahtuu yleensä eniten kiusaamista.

Kiusaajat voidaan jakaa kolmeen kategoriaan, jotka ovat matalan statuksen kiusaajat, korkean statuksen kiusaajat sekä sosiaalisesti syrjäytyneet kiusaajat (Miller & Lowen, 2012). Matalan statuksen kiusaajat kiusaavat parantaakseen sosiaalista statustaan. He saattavat etsiä

suositumpia lapsia, jotka kiusaavat, ja ystävystyä heidän kanssaan pyrkimyksenään parantaa omaa sosiaalista statustaan. He saattavat kiusata tehdäkseen vaikutuksen ikätoverihinsa, saadakseen hyväksyntää ryhmältä, tai he saattavat toimia ikätoveriensä painostuksen alaisena. He voivat kiusata myös välttääkseen tulemasta itse kiusaamisen kohteeksi ja saadakseen valtaa.

Monia lapsia, jotka kiusaavat, pidetään suosittuina (Miller & Lowen, 2012). Nämä korkean statuksen kiusaajat ovat usein pidettyjä ikätoverien ja opettajien keskuudessa. He ovat hurmaavia, karismaattisia ja älykkäitä johtajatyyppejä. Korkean statuksen lapset usein kiusaavat lisätäkseen valtaansa tai ylläpitääkseen valta-asemaansa puolustautumalla niitä lapsia vastaan, jotka saattaisivat haastaa heidät. He ovat hyviä manipuloijia ja käyttävät usein epäsuoria tapoja purkaakseen aggressiivisuuttaan. Näitä tapoja ovat esimerkiksi juorujen levittäminen ja ryhmän ulkopuolelle sulkeminen.

Sosiaalisesti syrjäytyneet kiusaajat muistuttavat usein perinteistä kuvaa kiusaajasta (Miller & Lowen, 2012). Tällaisilla kiusaajilla on heikot taidot sosiaalisessa kanssakäymisessä, elämänhallinnassa sekä ongelmanratkaisussa. He käyttävät väkivaltaa ja uhkailua saadakseen haluamansa. Heidän käytöksensä on sosiaalisesti sopimatonta, kuten sääntöjen noudattamatta jättämistä ja valehtelua. He ovat usein myös mukana fyysisissä tappeluissa. Nämä lapset ovat saattaneet oppia siihen, että väkivalta on normaalia, eivätkä siksi osaa tuntea empatiaa ja katumusta. He ympäröivät itsensä muilla lapsilla, jotka eivät mukaudu koulun sosiaaliseen struktuuriin.

Tutkimuksen mukaan pojat ovat kiusaajia todennäköisemmin kuin tytöt (WHO, 2020). Tutkimus toteutettiin yli 40 maassa 11-, 13- ja 15-vuotiailla nuorilla. Sukupuolten välinen ero tuli selkeästi esiin yli puolessa maista kaikissa ikäluokissa. Toisesta raportista ilmenee, että poikiin kohdistuneen väkivallan käyttäjä on useimmin poika tai mies (Fagerlund, Peltola, Kääriäinen, Ellonen, & Sariola, 2014). Tyttöihin kohdistuneen väkivallan käyttäjien sukupuolijakauma on tasaisempi. Väkivallan käyttäjä on tutkimuksen mukaan usein lähes saman ikäinen kuin uhri. Kuudesluokkalaiset ilmoittivat väkivallan tekijän iäksi useimmiten 12–14 vuotta ja yhdeksäsluokkalaiset 15–17 vuotta. Tekijän iässä on kuitenkin huomattavissa vaihtelua uhrin sukupuolen mukaan. Tytöt ilmoittivat poikia useammin tekijäksi itseään vanhemman henkilön.

2.3 Uhri

Kiusaamisessa ei ole kyse kiusatun ominaisuuksista vaan valta-aseman hankkimisesta (Hamarus, 2012). Kiusaaja pyrkii saamaan itselleen asemaa yhteisössä. Kiusatun on tärkeä ymmärtää tämä, jotta hän ei syyllistä itseään. Ei ole merkitystä, mikä kiusaamisen syyksi on nimetty, sillä erilaisuus on joka tapauksessa luotua. Vaikka kiusattu muuttaisi itseään, voidaan aina keksiä uusi syy kiusaamiselle.

Kiusaamisen kohteet voidaan jakaa kolmeen kategoriaan: passiiviset uhrin, provosoivat uhrin sekä välilliset uhrin (Miller & Lowen, 2012). Lapsia, jotka ovat passiivisia uhreja, pidetään helpoina kohteina, koska he eivät puolustaudu. He ovat usein myös fyysisesti heikkoja. Heillä on usein puutteita itseluottamuksessa ja kyvyssä ratkaista ongelmia ikätoverien kanssa. He ovat alistuvia ja epävarmoja, mikä näkyy heidän käytöksessään ja kehonkielessään. He saattavat esimerkiksi luovuttaa helposti, itkeä, välttää katsekontaktia tai liikkua huonossa ryhdissä. Heillä on lisäksi usein puutteita sosiaalisissa taidoissa ja matala status ikätoverien keskuudessa.

Toinen kiusaamisen kohteeksi joutumisen kategoria on provosoivat uhrin (Miller & Lowen, 2012). Provosoivat uhrin ylireagoivat sosiaalisissa tilanteissa. He provosoivat muita lapsia eikä heillä ole taitoa hallita tunteitaan tai käytöstään. Heitä pidetään usein ärsyttävänä ja he saattavat häiritä ja jopa kiusata muita lapsia. Provosoivat uhrin kiinnittävät itseensä negatiivista huomiota ja näin lisäävät omaa mahdollisuuttaan tulla aggressiivisen käytöksen kohteeksi. Kolmas kiusaamisen kohteeksi joutumisen kategoria on välilliset uhrin. He ovat kiusaamisen sivustakatsojia. He todistavat sitä, kun muita lapsia kiusataan ja kärsivät siitä. He ovat usein herkkiä ja empaattisia lapsia, joista tuntuu pahalta heidän oma kykenemättömyytensä toimia tilanteessa. Heillä on vaikeuksia alkaa toimia ja puolustaa kiusaamisen kohdetta tai saada kiusaaminen muuten loppumaan.

Suomessa on tutkittu nuorten väkivaltakokemuksia kuudes- ja yhdeksäsluokkalaisten vuosina 2008 ja 2013 (Fagerlund ym., 2014). Lähes kaikki tutkimuksessa mukana olleet väkivallan ja omaisuusrikosten osa-alueet, eli ryöstöt, varkaudet, vahingonteot, pahoinpitelyt, pahoinpitelyn yritykset sekä laittomat uhkaukset, olivat vähentyneet tai pysyneet ennallaan tutkimusvuosien välillä molemmilla luokka-asteilla. Poikkeuksen tekivät ryöstöt ja varkaudet. Tutkimuksen mukaan varkauden kohteeksi joutumiset olivat nousseet kuudesluokkalaisten keskuudessa tutkimusvuosien välillä. Myös yhdeksäsluokkalaisten keskuudessa ilmoitettiin sekä ryöstöjen että varkauksien kohteeksi joutumisesta enemmän kuin edellisellä mittauskerralla. Lähes

kaikissa tutkituissa osa-alueissa pojat kokivat tyttöjä useammin väkivaltaa. Suurin ero sukupuolten välillä oli pahoinpitelyissä, joita pojat kokivat selvästi useammin kuin tytöt. Tytöt ilmoittivat kuitenkin saaneensa lieviä vammoja useammin kuin pojat. Vakavia vammoja ilmoittivat saaneensa useammin pojat ja vakavampien vammojen määrä oli lisääntynyt edellisestä mittauskerrasta pojilla.

Tutkimuksen mukaan yhä harvemmat joutuvat väkivallan uhreiksi (Fagerlund ym., 2014). Tapahtumatiheyttä tutkittaessa on kuitenkin huomattu, että uhriksi joutumisen kerrat ovat kasvaneeet. Toisin sanoen uhrien määrä on vähentynyt, mutta ne, jotka joutuvat uhriksi, kokevat väkivaltaa useammin kuin ennen. Toisessa tutkimuksessa on todettu, että niiden nuorten osuus, jotka ilmoittivat tulleen kiusatuksi vähintään 2–3 kertaa viimeisen parin kuukauden aikana, oli sama tytöillä ja pojilla, molemmilla 10 % (WHO, 2020). Tutkimuksen mukaan kiusatuksi joutumisen todennäköisyys väheni iän myötä, mutta kiusaajien lukumäärä kasvoi. Vähävaraiset nuoret olivat todennäköisemmin kiusaamisen uhreja viidesosassa maista.

2.4 Seuraukset

Kouluväkivallalla on fyysisiä, psyykkisiä sekä sosiaalisia vaikutuksia oppilaisiin (Ferrara, Franceschini, Villani, & Corsello, 2019). Väkivallan kohteeksi joutunut oppilas voi saada fyysisiä vammoja, kuten haavoja, mustelmia tai murtumia. Fyysisillä vammoilla voi olla myös pitkäaikaisia seurauksia kuten uhrin vammautuminen. Väkivalta voi johtaa uhrin kuolemaan suoraan tai väkivallan kohde voi ajautua itsemurhaan.

Väkivalta aiheuttaa uhrille myös psyykkisiä ongelmia sekä ongelmia sosiaalisissa suhteissa (Ferrara ym., 2019). Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi vaikeus luoda tunnesiteitä toisiin sekä alentunut kyky ilmaista positiivisia tunteita. Uhri voi reagoida puolustautuen kosketukseen, halaukseen tai läheisyyteen. Väkivallan kokeminen vaikuttaa myös uhrin käytökseen tehden siitä esimerkiksi arvaamatonta sekä laskien turhautumisen sietokykyä. Väkivaltaa kokeneella on tarve hallita ympäristöään ja noudattaa rutiineja. Väkivallan kokeminen on lisäksi yhteydessä kohonneeseen riskiin ahdistua ja masentua.

Väkivallan kokeminen vaikuttaa uhuriin vielä myöhemmälläkin iällä (Ferrara ym., 2019). Kokemus on yhteydessä mielenterveyden ongelmiin sekä ongelmalliseen alkoholin käyttöön. Kaikista vahvimmin se näyttää kuitenkin olevan yhteydessä ongelmalliseen huumeiden käyttöön ja itsetuhoisuuteen. Kun väkivalta tapahtuu koulussa, vaikuttaa kokemus myös uhrin koulusuhteeseen. Uhri ei välttämättä halua enää mennä kouluun tai keskittyminen ja

osallistuminen tunneilla on vaikeaa. Tämä taas voi johtaa koulun välttelyyn ja lopulta koulusta pois jäämiseen. Tämä puolestaan vaikuttaa akateemiseen kehittymiseen sekä tulevaisuuden kouluttautumiseen ja sittemmin työllistymiseen.

Koulukiusaaminen vaikuttaa kiusatun vertaissuhteisiin (Pörhölä, 2008). Vertaissuhteilla on suuri vaikutus yksilön psyykkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Koulukiusaaminen vahingoittaa vertaissuhteita ja muodostaa näin riskin psykososiaaliselle hyvinvoinnille. Koulukiusaamiskokemukset voivat vaikeuttaa kiinnittymistä vertaisyhteisöön ja heikentää opiskelutaitoa ja -motivaatiota. Vertaissuhteissa kouluaikana koetuilla ongelmilla voi näin olla kauaskantoisia seurauksia opiskelu- ja työuran kannalta. Kokemukset voivat johtaa jopa syrjäytymiseen.

Kiusaamisen yhteyttä psykosomaattiseen oireiluun on tutkittu 4.–6. luokkalaisilla (Haataja, Konu, Koivisto, & Joronen, 2017). Kiusatuilla on enemmän masennusta, psykosomaattisia ongelmia, ahdistuneisuutta sekä ongelmia vertaissuhteissa verrattuna kiusaajiin ja niihin oppilaisiin, jotka eivät ole mukana kiusaamisessa. Kiusatuilla ja kiusaajilla ilmenee todennäköisemmin psykosomaattisia ongelmia verrattuna ikätovereihin, joita ei kiusata ja jotka eivät itse kiusaa. Oireilu on yleisempää tyttöjen keskuudessa. Kiusattujen lasten oireita ovat esimerkiksi päänsärky, vatsakipu, univaikeudet, jännittyneisyys sekä huono ruokahalu. Kiusatut saattavat kärsiä myös heikosta itsetunnosta ja ahdistuksesta.

Kiusaamisesta on seurauksia myös kiusaajalle (Haataja ym., 2017). Kiusaajilla on todettu psykosomaattisena oireiluna esimerkiksi yliaktiivisuutta, jännittyneisyyttä ja itsemurha-ajatuksia. Koulukiusaaminen vaikuttaa myös kiusaajan vertaissuhteisiin (Pörhölä, 2008). Kiusaajat voivat käyttäytyä myöhemmin elämässään tuhoisasti muita kohtaan. Käytös voi kohdistua muihin ihmisiin tai yhteiskuntaan. Tällaista käytöstä ei ole todettu kiusatuilla.

2.5 Kouluväkivallan ehkäisy

On esitetty viisi toimea, joilla voidaan ratkaista haasteita ja torjua kouluväkivaltaa ja kiusaamista (Unesco, 2017). Ensimmäinen keino kouluväkivallan ehkäisemiseksi on johtajuuden vahvistaminen ja yhteinen sitoutuminen kouluväkivallan ja kiusaamisen poistamiseen. Tämän toteutumista edistää esimerkiksi kansallinen lainsäädäntö. Toinen keino kouluväkivallan ja kiusaamisen ehkäisemiseksi on tietoisuuden lisääminen. Esimerkiksi päättäjien, koulun henkilöstön, vanhempien ja nuorten keskuudessa tulee lisätä tietoisuutta nuoriin kohdistuvasta väkivallasta sekä kouluväkivallan ja kiusaamisen haitallisista

vaikutuksista. Näin voidaan muuttaa asenteita kouluväkivaltaa kohtaan, rikkoa haitallisia normeja ja levittää tietoa ja taitoa puuttua väkivalta- ja kiusaamistilanteisiin.

Kolmas keino kouluväkivallan ja kiusaamisen ehkäisemiseksi on yhteisöllisyys ja yhteisen agendan eteen toimiminen (Unesco, 2017). Tästä esimerkkeinä ovat kansallisten kiusaamisen vastaisten ohjelmien kehittäminen ja käyttäminen sekä monialainen yhteistyö vanhempien ja eri ammattilaisten kesken. Tärkeää on myös kannustaa lapsia ja nuoria aktiiviseen osallistumiseen väkivallan ja kiusaamisen torjumiseksi sekä antaa heille mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa koulun toimintaan.

Neljäs keino kouluväkivallan ja kiusaamisen torjumiseksi on luoda järjestelmät kouluväkivallan ja kiusaamisen raportointiin sekä tuen ja palveluiden tarjoamiseen (Unesco, 2017). Turvalliset, luottamukselliset ja ikätason mukaiset raportointitavat ovat tärkeitä, jotta uhrit ja sivulliset voivat ilmoittaa väkivallasta ja kiusaamisesta ilman pelkoa heihin kohdistuvasta kostosta. Lisäksi tulee tarjota neuvontaa ja tukea uhreille, tekijöille ja sivullisille. Viides keino ehkäistä kouluväkivaltaa ja kiusaamista on kerätä lisää tietoa ja näyttöä kouluväkivallan ja kiusaamisen laajuudesta, vaikutuksista, ilmiöiden taustalla olevista syistä sekä tehokkaista keinoista kouluväkivallan ja kiusaamisen torjumiseksi. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kouluväkivaltaan ja kiusaamiseen liittyvän tutkimuksen ja seurannan tehostamista.

Turun yliopistossa on kehitetty kiusaamisen vastainen ohjelma KiVa Koulu® (Kiusaamisen Vastainen tai Kiusaamista Vastustava koulu). Ohjelman tavoitteena on ehkäistä kiusaamista, puuttua kiusaamiseen tehokkaasti sekä seurata tilannetta jatkuvasti (Salmivalli, Poskiparta, Tikka, & Pöyhönen, 2009). Suomessa ohjelmassa on mukana yli 900 koulua. Suomen lisäksi ohjelma on käytössä yli 20 eri maassa. Tutkimuksen mukaan KiVa Koulu -ohjelma vaikuttaa tehokkaasti kiusaamiseen ja ehkäisee kiusatuksi tulemistä (Kärnä, 2012). Ohjelman käyttö vähentää kiusaamista ja kiusaamisen kohteeksi joutumista noin 20 prosentilla. KiVa Koulu -ohjelman vaikutukset ovat ala-asteella suuremmat kuin yläasteella. Luokilla 8 ja 9 ohjelma vaikuttaa tehokkaammin poikiin kuin tyttöihin.

KiVa Koulu -ohjelmaan kuuluu oppitunteja, joita oppilaille pidetään (Haataja, 2016). Ohjelman noudattaminen ja siihen sitoutuminen vaikuttavat ohjelman onnistumiseen. Kiusaaminen vähenee enemmän luokissa, joissa opettajat ovat tarkkoja ohjelman noudattamisesta ja käyttävät aikaa KiVa-oppituntien valmisteluun. KiVa-oppituntien kestolla ei ole merkitystä kiusaamisen kannalta. Monet opettajat pitävän KiVa Koulu -ohjelmaa

helppokäyttöisenä ja kertovat oppilaiden olevan kiinnostuneita KiVa-oppitunneilla. Toisaalta osa opettajista kokee KiVa-ohjelman toteuttamisen vaativana. He mainitsevat hankaluuksia olevan kiusaamisen vastaisten oppituntien aikatauluttamisessa ja sovittamisessa yleiseen lukujärjestykseen.

2.6 Koulun ja opettajan vaikutus oppilaan väkivaltaisuuteen

Opettajien ja nuorten välinen vuorovaikutus vaikuttaa nuorten aggressiivisuuteen ja aggressiivisen käyttäytymisen kohteeksi joutumiseen (Garcés-Prettel, Santoya-Montes, & Jiménez-Osorio, 2020). Tutkimuksen mukaan opettajien tapa kommunikoida opiskelijoiden kanssa on merkittävästi yhteydessä nuorten aggressiivisuuteen. Rangaistusmuotona kuritus on yhteydessä nuorten aggressiivisuuteen, kun taas opettajien ja opiskelijoiden välinen keskustelu on yhteydessä opiskelijoiden vähäisempään aggressiivisuuteen. Aggressiivisen käyttäytymisen kohteeksi joutumista vähentää opettajien tapa tuoda esiin opiskelijoiden saavutukset ja saada heidät ymmärtämään opiskelun ja oppimisen tärkeys.

Opettajien herkkyyttä lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa kohtaan on tutkittu kyselytutkimuksella (Gülbağçe, 2018). Herkkyydellä tarkoitetaan opettajan kykyä huomata väkivalta ja puuttua siihen. Tutkimukseen osallistui 563 Turkissa työskentelevää opettajaa. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että opettajien herkkyydessä väkivaltaa kohtaan on merkittäviä eroja, kun tarkastellaan opettajan sukupuolta, lasten lukumäärää, lapsuuden viettopaikkaa, ikää sekä työvuosien määrää. Tutkimuksen mukaan naisopettajat ovat herkempiä väkivaltaa kohtaan kuin miesopettajat. Opettajat, joilla ei ole omia lapsia ovat herkempiä kuin opettajat, joilla on lapsia. Myös lapsuutensa kaupungissa viettäneet opettajat ovat herkempiä väkivallalle kuin opettajat, jotka ovat eläneet lapsuutensa maaseudulla. Herkempiä ovat myös iältään alle 26-vuotiaat opettajat. Sen sijaan opettajat, jotka ovat työskennelleet yli 16 vuotta, eivät ole yhtä herkkiä väkivaltaa kohtaan.

2.7 Vanhempien vaikutus oppilaan väkivaltaisuuteen

Nuoren ja hänen vanhempiansa välinen vuorovaikutus vaikuttaa nuoren aggressiivisuuteen ja aggressiivisen käyttäytymisen kohteeksi joutumiseen (Garcés-Prettel ym., 2020). Vanhempien luotettavuus on yhteydessä nuoren aggressiivisuuteen koulussa. Kun nuori voi luottaa vanhempiinsa, hän uskaltaa puhua omista ajatuksistaan avoimesti ja riski käyttäytyä aggressiivisesti pienenee. Vanhempien halukkuus kiinnittää huomiota lapseensa on puolestaan yhteydessä nuoren pienempään riskiin joutua aggressiivisen käyttäytymisen

kohteeksi. Vanhempien aggressiivinen puhetapa ja haitallisten asioiden kertominen lapselle sen sijaan lisää merkittävästi aggressiivisen käyttäytymisen kohteeksi joutumisen riskiä.

Keniassa toteutetun tutkimuksen mukaan vanhempien kasvatustyyllillä on yhteys kouluväkivaltaan (Njagi, Mwanja, & Manyasi, 2018). Tietoa kerättiin kyselylomakkeiden, ryhmäkeskustelujen sekä haastattelujen avulla yhteensä 399 osallistujalta. Tutkimuksen mukaan vanhemmat voivat vaikuttaa lastensa väkivaltaiseen käyttäytymiseen huonolla roolimallilla, riittämättömillä neuvoilla sekä liian vähäisellä huolien kuuntelulla.

Tutkimuksessa esiintynyt väkivalta oli opiskelijoiden välistä fyysistä tappelua sekä koulun omaisuuden tuhoamista. Tutkimuksessa kasvatustyyliä jaettiin neljään luokkaan: autoritaarinen, auktoritatiivinen, salliva sekä laiminlyövä.

Autoritaarisessa kasvatustyyllissä vanhempi asettaa tiukat säännöt, joita on noudatettava ilman, että lapselle selitetään, miksi niin tulisi tehdä (Njagi ym., 2018). Jos lapsi ei noudata annettuja sääntöjä, autoritaarinen vanhempi rankaisee lasta. Lapsi oppii vanhemmaltaan käyttämään väkivaltaa ratkaistakseen ongelmia. Lapsi todennäköisesti käyttää väkivaltaa koulussa kiusaamalla, tappelemalla ja tuhoamalla koulun omaisuutta. Myös auktoritatiivinen vanhempi asettaa tiukat säännöt, mutta lisäksi keskustelee lapsen kanssa siitä, miksi niitä on noudatettava. Auktoritatiivinen vanhempi auttaa lastaan kehittymään tasapainoiseksi ja väkivallattomaksi yksilöksi. Kun lapsi oppii näyttämään tunteensa, on hänen myös loukkaantuneena helpompi käsitellä tunteitaan ja keskustella niistä aggressiivisen käyttäytymisen sijaan.

Sallivassa kasvatustyyllissä vanhempi kontrolloi lasta vähän ja reagoi herkästi hänen tarpeisiinsa (Njagi ym., 2018). Sallivan vanhemman lapsi oppii, että vanhempi on aina hänen käytettävissään. Myös koulussa lapsi olettaa opettajien ja muiden oppilaiden olevan siellä häntä varten. Kun lapsen tarpeisiin ei vastata, hän kiusaa todennäköisesti sanallisesti. Tunnesäätely on hänelle hankalaa, mutta hän ei todennäköisesti käyttäydy aggressiivisesti. Laiminlyövä vanhempi ei aseta lapselle sääntöjä tai valvo häntä. Lisäksi kommunikointi vanhemman ja lapsen välillä on vähäistä. Laiminlyövän vanhemman lapsi ei saa huomiota vanhemmaltaan. Tällainen lapsi on usein katkera ja provosoituu helposti. Hän todennäköisesti käyttää väkivaltaa puolustaakseen itseään.

Kiusaajien, kiusaamisen kohteiden sekä positiivisesti käyttäytyvien nuorten perheiden ominaisuuksia on tutkittu Turkissa (Cenkseven Önder & Yurtal, 2008). Tutkimukseen osallistujat olivat 6.–8.-luokkalaisia. Tutkimuksen mukaan kiusaamisen kohteilla ja kiusaajilla

on negatiivisempi käsitys omasta perheestään verrattuna positiivisesti käyttäytyviin oppilaisiin, kun tarkastellaan ongelmanratkaisua, kommunikaatiota, kykyä vastata tunteisiin, kiintymystä, käyttäytymisen hallintaa sekä yleistä toimintaa. Perheiden heikot kyvyt ongelmanratkaisussa ja kommunikaatiossa selittävät merkittävästi kiusaamista. Perheiden heikot kyvyt kommunikaatiossa ja käyttäytymisen hallinnassa sen sijaan selittävät vahvasti kiusaamisen kohteeksi joutumista.

Alakoulun neljäs- ja viidesluokkalaisten ja heidän vanhempiansa arvioita vanhempien valvonnasta ja valvonnan yhteyttä lasten koulukiusaamiskokemuksiin on tutkittu Suomessa (Ketonen & Joronen, 2014). Tutkimuksessa valvonnalla tarkoitettiin sitä, miten hyvin vanhempi tietää lapsensa elämästä, eli tietääkö vanhempi esimerkiksi mitä lapsi tekee koulun jälkeen, mihin hän käyttää rahansa ja ketkä ovat hänen ystäviään. Tutkimuksen mukaan vanhemman heikompi itsearvio valvonnasta oli yhteydessä kiusaamiseen. Kiusaamiselta kokonaan välttyneiden lasten vanhempien arvio omasta valvonnasta oli korkeampi kuin kiusattujen lasten vanhemmilla. Toisin sanoen, kun vanhempi itsearvioi valvontansa korkeammaksi, ei lapsi ollut joutunut kiusaamisen kohteeksi. Tulos oli sama sukupuolesta, luokka-asteesta ja lasten omista valvonta-arvioista riippumatta.

2.8 Väkivalta laissa ja opetussuunnitelmassa

Oppilaiden turvallisuus koulussa on määrätty laissa. Perusopetuslaki (2013/1267) määrää pykälässä 29, että jokaisella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä tarkoittaa sitä, että opettajan tai rehtorin on ilmoitettava koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta väkivallasta tekijän ja uhrin huoltajille. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (2013/1287) määrää pykälässä 13, että jokainen oppilaitos laatii oman opiskeluhoitosuunnitelman. Tähän tulee kirjata suunnitelma siitä, miten oppilaita suojellaan väkivallalta, kiusaamiselta ja häiriköinniltä. Lastensuojelulaki (2010/88) määrittää pykälässä 25 kaikki opetustoimessa työskentelevät sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjät ilmoitusvelvollisiksi. Jokainen koulussa työskentelevä on siis velvoitettu tekemään ilmoitus sosiaalihuollolle, jos oppilaan käyttäytyminen edellyttää mahdollisesti lastensuojelua tai oppilaan kehitys on vaarantunut ympäristön takia.

Väkivallan teoista määrätään laissa rangaistukset. Rikoslaisissa (2003/515) luvun kolme pykälässä neljä määritetään vastuukärrä ja syyntakeisuus. Henkilö on vastuussa teostaan, jos on syyntakeinen ja tekohetkellä täyttänyt 15 vuotta. Henkilö on syyntakeeton, jos hänen mielentilansa on sellainen, ettei hän pysty ymmärtämään tekonsa oikeudenvastaisuutta. Jos

henkilö on alle 15 vuotta, ei häntä voida laittaa vastuuseen teosta ja rangaista oikeudellisesti. Rikoslain (1995/578) luvussa 21 määritetään rangaistukset väkivallanteoista. Pykälässä viisi määrätään pahoinpitelyn tuomioksi sakko tai enintään kahden vuoden vankeus. Pahoinpitely on määritelty ruumiilliseksi väkivallaksi tai muuksi toiminnaksi, joka vahingoittaa uhrin terveyttä, satuttaa tai aiheuttaa tajuttomuuden tai muun vastaavan tilan. Myös pahoinpitelyn yrityksestä rangaistaan. Jos pahoinpitely on kokonaisuutena vähäisempi, tuomitaan tekijä lievistä pahoinpitelystä sakkoon.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 on kirjattu toimintakulttuurin kehittämisen periaatteeksi, että koulussa ei tule sallia minkäänlaista kiusaamista tai väkivaltaa (Opetushallitus, 2014). Kaikkiin tapauksiin tulee puuttua. Opetussuunnitelmassa mainitaan erikseen jokaisen vuosiluokkaryhmän erityiseksi tehtäväksi oppilaaksi kasvamisessa, että oppilas kasvaa ymmärtämään, ettei minkäänlainen kiusaaminen ole hyväksyttävää. Lisäksi opetussuunnitelmassa on nostettu esille jo aiemmin mainitut perusopetuslain sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain pykälät väkivallasta ja kiusaamisesta koulussa.

3 Keskustelufoorumit

Keskustelufoorumit määritetään internetpalveluina, joissa ihmiset voivat lähettää viestejä ja lukea niitä (Arpo, 2005). Keskustelufoorumeille on yhteistä se, että ne rakentuvat tietyn aiheen ympärille eli keskustelufoorumi on tarkoitettu nimetystä aiheesta käytävälle keskustelulle. Kun keskustelufoorumeilla viestit on koottu yhteen aiheen perusteella, on valittuun aiheeseen helppo vastata omalla kommentilla.

Taloustutkimuksen keräämän kyselyn tuloksia analysoimalla on saatu tietoa suomalaisten verkon käytöstä (Matikainen, 2010). Vuonna 2009 toteutettuun tutkimukseen osallistui 1065 suomalaista. Tutkimuksen mukaan verkkokeskusteluja käytti 15–25-vuotiaista miehistä 20 %, kun taas saman ikäisistä naisista 8 %. Toisesta ikäryhmästä, eli 26–35-vuotiaista, miehistä verkkokeskusteluja käytti 25 % ja naisista 27 %. Yli 35-vuotiaista miehistä verkkokeskusteluja käytti 15 % ja naisista 16 %. Sukupuolten välillä ei ollut suurta eroa 26–35-vuotiaissa eikä yli 35-vuotiaissa. Sen sijaan 15–25-vuotiaiden keskuudessa miehet käyttivät huomattavasti enemmän verkkokeskusteluja kuin naiset. Kun verkkokeskusteluja tarkasteltiin summamuuttujien avulla ikäryhmittäin, saatiin selville, että keskustelu verkossa laski vain loivasti iän myötä. Verkkokeskustelu on siis kohtalaisen suosittua kaikissa ikäryhmissä.

Samassa tutkimuksessa kävi myös ilmi, kuinka aktiivisesti suomalaiset käyttävät verkkokeskusteluja (Matikainen, 2010). Tulokseksi saatiin, että vastaajista lähes puolet ei osallistunut lainkaan verkkokeskusteluihin. Vastanneista verkkokeskusteluihin osallistui päivittäin noin 4 %, usein 10 % ja joskus 37 %. Toisessa tutkimuksessa kyselyyn vastanneet Suomi24-keskustelufoorumin käyttäjät kertoivat keskustelufoorumin käyttötarkoituksistaan. He ilmoittivat käyttävänsä keskustelufooriumia niin viihtymiseen kuin yhteiskunnallisista asioista keskusteluun (Harju, 2018). Kolme useimmiten vastattua käyttötarkoitusta olivat ajan kuluttaminen, uuden tiedon etsiminen sekä asioiden ja tapahtumien ihmetteleminen yhdessä. Keskustelijat, jotka osallistuivat aktiivisesti kirjoittamalla itse kommentteja, mainitsivat vielä lisäksi yleiseksi käyttötarkoitukseksi uutisten kommentoinnin ja muiden keskustelijoiden auttamisen heidän ongelmissaan. Keskustelijat kokivat, että keskustelufoorumilta löytyy aina henkilö, joka tietää vastauksen mihin tahansa kysymykseen. Toisaalta osa kyselyyn vastanneista koki keskustelufoorumin myös disinformaation välittäjänä ja oman roolinsa väärän tiedon oikaisijana.

3.1 Keskustelukulttuuri

Internetin keskustelukulttuuria tutkittaessa on tuotu esille, että keskustelu on prosessi, jossa keräännytään yhdessä aiheen ympärille ja jaetaan tämä yhteinen aihe ja sen luomat kokemukset (Arpo, 2005). Keskustelufoorumeilla keskustelu vaihtelee kirjoitetun kielen ja puhutun kielen välillä. Keskustelua tulkitaan aina kontekstin kautta eli foorumi, jolla keskustelu aloitetaan, luo oman tulkintakehyksensä aiheelle. Tutkimuksessa keskustelufoorumia kuvataan alustana, jossa kirjoittajien välinen kanssakäyminen eli keskustelu tapahtuu. Keskustelu tapahtuu niillä välineillä ja niissä puitteissa, jotka keskustelufoorumi antaa. Jokainen keskustelija haluaa kertoa oman näkemyksensä aiheesta ja vakuuttaa muut ajatuksestaan. Ilman tätä tarvetta ei keskustelufoorumilla tutkimuksen mukaan kommentoitaisi.

Keskustelufoorumilla voidaan erottaa ainakin kahdenlaista kommentointia (Arpo, 2005). Toiset pyrkivät objektiiviseen kommentointiin, kun taas toiset tuovat oman subjektiivisen mielipiteensä esille. Tutkimuksessa havaitaan, että niin kauan, kun keskustelun aihe pysyy keskustelufoorumin oman aihe-suuntauksen sisällä, kommentit ovat objektiivisia ja niissä esitetään kaikkien hyväksymiä faktoja. Kun taas keskustelun aihe siirtyy pois foorumin varsinaisesta aiheesta, kommentit muuttuvat enemmän subjektiivisiksi ja omia mielipiteitä esittäviksi.

Keskustelufoorumien merkitys korostuu omien kokemusten jakamisessa (Arpo, 2005). Keskustelufoorumin viestien analyysi osoitti, että keskeinen rooli keskustelufoorumikommunikaatiossa on omilla henkilökohtaisilla kokemuksilla. Keskustelija pystyy halutessaan jakamaan omat kokemuksensa muille ja saamaan välitöntä palautetta ja kommentteja omasta kokemuksestaan. Vaikka kokemus on henkilökohtainen, voi kirjoittaja jakaa sen muille ilman häpeää, sillä hän on itse päättänyt, haluaako jakaa sen vai ei.

Keskustelufoorumin vertaistietoa on tutkittu (Haasio, 2015). Vertaistieto on muilta tavallisilta ihmisiltä hankittua ja saatua tietoa. Tämä muilta opittu tieto voi perustua heidän omiin kokemuksiinsa, luuloihinsa tai arvauksiinsa. Vertaistieto on siis aina subjektiivista, koska se perustuu toisen henkilön esittämään omaan kokemukseen tai näkemykseen. Omien kokemusten jakaminen ei vaadi, että niitä olisi kysytty. Kokemusten jakamiselle on matala kynnys, kun keskustelufoorumilla voi kirjoittaa anonyymisti. Henkilö saattaa haluta vain osallistua keskusteluun jakamalla oman kokemuksensa. Tällöin henkilöllä ei välttämättä ole

tarvetta saada vastausta omaan kommenttiinsa, vaan kommentin on tarkoitus sisältää tietoa, joka voisi olla jollekin toiselle keskustelijalle merkityksellistä.

Keskustelufoorumien puhetavat voidaan jakaa kahteen luokkaan (Arpo, 2005). Puhetapa on määritelty viestin aiheeksi ja siksi tavaksi, jolla viesti luo auktoriteettia itselleen.

Ensimmäinen puhetapa on apua pyytävä ja toinen puolestaan avunpyyntöön vastaava.

Avunpyyntöön vastaavassa puhetavassa on nähtävissä eri sävyjä. Vastaukset saattavat olla aggressiivisia ja herjaavia tai toisaalta asiallisia tai jopa tuttavallisia. Avunpyyntöön vastaava puhetapa voidaan jakaa kahteen ryhmään myös sisällön perusteella. Vastaus saattaa olla kysyjälähtöinen, jolloin vastaaja kommentoi nimenomaan asiaa, johon kysyjä on pyytänyt apua. Toisaalta vastaus saattaa olla vastaajalähtöinen, jolloin vastaaja kommentoi kysyjää ja tämän henkilökohtaisia ominaisuuksia.

Kun keskustelufoorumia on tutkittu kohtaamisten ja vuorovaikutuksen tilana, on selvinnyt, että käyttäjät ovat harmistuneet keskustelufoorumien nykyiseen keskustelukulttuuriin ja kaipaavat parempaa vuorovaikutusta keskustelijoiden välille (Harju, 2018). He toivovat enemmän keskustelua edistävää kommentointia. Hyvänä puolena osa keskustelijoista kokee sen, että keskustelufoorumi on väylä saada esille oma mielipide, joka ei ole muissa medioissa päässyt julki. Näin he kokevat keskustelufoorumien kertovan totuuden eli kansan mielipiteen asiasta. Kaikki keskustelijat eivät kuitenkaan pidä keskustelufoorumia totuuden paikkana, mutta kertovat saavansa tietoa siitä, millä muilla tavoilla maailmaa voi katsoa.

3.2 Häiriköivä keskustelukulttuuri ja moderointi

Keskustelufoorumien anonymiteetti voi mahdollistaa aidon demokraattisen keskustelun, mutta pahimmillaan se voi luoda tilaisuuden vihapuheelle ja häirinnälle (Pöyhtäri, Haara, & Raittila, 2013). Häiritsevää kommentointia keskustelufoorumilla kutsutaan trollaukseksi. Trolausta tapahtuu yleensä vain, kun identiteetti on salattu. Trollaus on määritelty kommentoinniksi, jonka tarkoituksena on esittää väitteitä, joiden ainoa tarkoitus on saada aikaan kiivasta vastaväittelyä (Arpo, 2005). Trollaus voi olla tarttuvaa, eli kun trolli julkaisee kommentin keskustelupalstalla, muut kommentoijat provosoituvat ja alkavat käyttäytyä trollin tavoin häiriten keskustelua (Pöyhtäri ym., 2013). Tutkittaessa on ilmennyt, että trollit pyrkivät ottamaan keskustelutilan haltuun ja viemään huomion pois keskustelun aiheesta (Harju, 2018).

Tutkittaessa keskustelufoorumia on saatu selville, että käyttäjät toivovat muilta keskustelijoilta vähemmän häiritsevää ja keskustelun pilaavaa kommentointia, kuten trollausta (Harju, 2018). Monet kokevat keskustelun asiattomuuden ongelmana. Vastanneista 80 % kertoi kokeneensa muut foorumin käyttäjät häiritsevinä. Tämän takia he kokivat myös keskustelukulttuurin epämiellyttävänä. Muita keskustelijoita arvioidessa kyselyyn vastanneet asettivat itsensä muiden keskustelijoiden ylä- tai ulkopuolelle ja arvioivat toiset keskustelijat tyhmiksi tai huonokäyttösisiksi. Kyselyyn vastanneet kertoivat, että trollaus, vihapuhe, rasismi ja väkivalta häiriköivät keskusteluita. Häiriköinti vaihteli eri aihealueiden keskusteluissa. Toisinaan häiriköiden kirjoittamat viestit sivuutettiin, mutta toisinaan neutraaliksi tarkoitettut viestit saivat suuren sanasodan aikaan. Häirikköjen ja asiallisten keskustelijoiden ero ei siis ole täysin selkeä, sillä erilaiset keskustelufoorumien käyttäjät voivat kokea erilaiset kommentit häiritsevinä. Kyselyyn vastanneista monet kertoivat, että eivät anna häiriköinnin vaikuttaa itseensä. Heidän mielestään häiriköinti on osa verkkokeskustelua ja sitä tulee vain osata sietää.

On tutkittu, mitä on vihapuhe verkossa ja miten siihen voi tehokkaasti vaikuttaa (Gagliardone, Gal, Alves, & Martinez, 2015). Tutkimuksessa vihapuhetta määriteltäessä todetaan, että vihapuhe on laaja ja kiistanalainen termi. Vihapuheelle ei ole yksiselitteistä maailmanlaajuista määritelmää, koska käsite ymmärretään eri tavoin erilaisissa kulttuureissa. Kansallisissa ja kansainvälisissä lainsäädännöissä on vihapuheelle usein esitetty määritelmä, jonka mukaan vihapuhe tarkoittaa ilmaisutapaa, joka lietsoo vahingoittamaan kohdetta, joka on määritelty kuuluvaksi johonkin sosiaaliseen tai demografiseen ryhmään. Monet sosiaalisen median alustat ovat kirjanneet oman määritelmänsä vihapuheelle, ja tätä määritelmää tulee noudattaa alustalla.

Sisäministeriön (2019) työryhmä on esittänyt määritelmän vihapuheelle. Vihapuhe on ilmaisutapa, jolla luodaan kuva jostakin ryhmästä epäilyttävänä tai epäluotettavana. Vihapuheen ei ole tarkoitus olla vastavuoroista. Vihapuheen käyttäjä esittää jonkin mielipiteen vihapuheen kohteesta ilman, että odottaa saavansa siihen vastausta. Yleensä vihapuheen tarkoituksena ei ole perustella väitettä vaan esittää se totena. Vihapuheessa käytetään valikoituja faktoja retorisenä keinona. Julkisilla suomalaisilla verkkoalustoilla vihapuhetta esiintyy noin 150 000 viestiä kuukaudessa (Kettunen & Paukkeri, 2021). Tästä vihapuheesta noin 97 % esiintyy keskustelupalstoilla. Vihapuheen kohteena voi olla yksittäinen henkilö tai ryhmä (Huovinen, 2017). Ryhmä voi muodostua esimerkiksi etnisen taustan tai ammattikunnan mukaan. Suomessa etniseen taustaan liittyvä vihapuhe on

lisääntynyt verkossa vuoden 2015 jälkeen. Tämän oletetaan johtuneen siitä, että kyseisen vuoden jälkeen Suomeen saapui runsaasti turvapaikanhakijoita.

Tilastokeskuksen vuonna 2020 toteuttamassa tieto- ja viestintätekniikan käyttöä käsittelevässä tutkimuksessa suomalaisilta kysyttiin verkossa kohtaamastaan vihapuheesta (Kohvakka & Saarenmaa, 2021). Kyselyyn vastanneista 39 prosenttia oli nähnyt sosiaalisessa mediassa vihapuhetta kolmen kuukauden sisällä. Naiset olivat nähneet vihapuhetta hieman yleisemmin kuin miehet. Nuorista (16–24-vuotiaat) vihapuhetta verkossa oli nähnyt 64 prosenttia. Mitä iäkkäämmistä vastaajista oli kyse, sitä harvemmin he olivat vihapuhetta nähneet.

Keskustelufoorumien kommentointia moderoidaan eli keskustelun asiallisuutta valvotaan (Pöyhtäri ym., 2013). Moderointiin liittyviä asioita on tutkittu haastattelemalla eri keskustelufoorumien moderaattoreita. Moderaattorit voivat olla palkattuja tai vapaaehtoisia ja heidän työkuvaansa kuuluu valvoa keskustelun laatua foorumilla. Moderaattorit voivat kirjoittaa itse kommentteja, joissa esimerkiksi muistuttavat asiallisesta kielenkäytöstä tai rauhoittelevat sanaharkkaa. Moderaattorit voivat myös poistaa viestejä tai antaa kirjoituskieltoja. Vapaaehtoiset moderaattorit keskittyvät tietyn aihealueen keskusteluihin. Näillä yksittäisillä vapaaehtoisilla moderaattoreilla on siis suuri valta siitä, millaista keskustelua kyseisestä aihealueesta käydään.

Tutkittaessa on saatu selville, että keskustelijat ovat tyytymättömiä keskustelufoorumien moderointiin (Harju, 2018). Toisten mielestä moderointia on liian vähän, kun taas toiset ovat sitä mieltä, että moderaattorit ovat liian tehokkaita. Vapaaehtoisia moderaattoreita syytetään siitä, että heillä on liikaa valtaa vaikuttaa käytyyn keskusteluun. Moderaattoreiden väitetään olevan puolueellisia ja käyttävän valtaansa väärin.

Keskustelufoorumien laadun tasoon vaikutetaan myös itsesäätelyn kautta (Pöyhtäri ym., 2013). Keskustelijat määrittelevät omalla toiminnallaan sen, millaista keskustelu on foorumilla ja ilmiantavat moderaattoreille epäasialliset kommentit. Tutkittaessa saatiin selville, että 43 % kyselyyn vastanneista keskustelufoorumien käyttäjistä oli ilmiantanut epäasiallisia viestejä moderaattorille (Harju, 2018). Kyselyn avovastauksista ilmeni, että moderaattoreille ilmoitettiin vain kaikkein törkeimmistä viesteistä. Kyselyyn vastanneista noin 40 % kertoi, että heidän omia kommenttejaan oli joskus moderoitu.

3.3 Vauva.fi-sivusto

Vauva.fi-sivustolla on Vauva-lehden keskustelufoorumi sekä esimerkiksi raskauslaskuri (Vauva.fi, 2020). Vauva-lehden kustantaja ja vauva.fi-sivuston omistaja on Sanoma Media Finland Oy. Vauva.fi-sivuston keskustelufoorumi on tarkoitettu alustaksi, jolla vanhemmat sekä vauvaa toivovat ja odottavat voivat keskustella ja antaa vertaistukea toisilleen. Vauva.fi-sivustolla on myös alue, jossa keskustelu on vapaata eli keskustelu voi liittyä mihin tahansa.

Vauva.fi-sivuston säännöissä kerrotaan, että kirjoittaja on aina itse vastuussa julkaisemastaan sisällöstä (Vauva.fi, 2020). Vauva.fi-keskustelufoorumilla kommentteja ei ennakkomoderoida, vaan ne julkaistaan keskustelijan kirjoittamassa muodossa heti sellaisenaan. Epäasiallista sisältöä sisältävät viestit ja ketjut kuitenkin poistetaan. Epäasiallista sisältöä ovat esimerkiksi vihapuhe, yksityishenkilön henkilötietojen levittäminen ja rikokseen yllyttäminen. Kommentin sisältö tarkistetaan, jos joku ilmiantaa viestin keskustelufoorumilla. Tällaista toimintaa on kuvattu keskustelijoihin luottamisena (Pöyhtäri ym., 2013). Kun viestejä ei ennakkomoderoida, keskustelufoorumien ylläpitäjä luottaa siihen, että keskustelijat tietävät, millainen keskustelu on asiallista ja yleisesti hyväksyttävää. Keskustelijoiden oletetaan osaavan pitää keskustelun taso asiallisena ja ilmiantavan epäasialliset kommentit moderaattorille. Myös vauva.fi-sivuston säännöissä neuvotaan ilmiantamaan kommentit, jos ne ovat asiattomia (Vauva.fi, 2020).

Vauva.fi-sivuston säännöissä ilmoitetaan, että keskustelua foorumilla ei voi käydä yöllä, vaan kommentoida voi vain kello 07–23. Vauva.fi-sivustolla voi lukea keskusteluja ilman rekisteröitymistä, mutta kommentointi kaikkiin muihin kuin Aihe vapaa tai Seksi -keskustelualueisiin vaatii rekisteröitymisen. Rekisteröitynyt henkilö luo itselleen nimimerkin, jonka takaa kommentoi ketjuja. Nimimerkkiä ei ole kuitenkaan rekisteröityneenkään pakko käyttää, vaan henkilö voi kommentoida keskustelualueilla myös anonyymisti.

Tutkittaessa median antamaa kuvaa Suomen suosituimmista keskustelufoorumeista ilmenee, että vauva.fi-sivustosta kertovien uutisten määrä lähti kasvuun vuodesta 2013 (Vaahensalo, 2018). Tällöin huomiota sai myös keskustelualueen huono keskustelukulttuuri. Vauva.fi-sivusto on luonut itsestään kuvan naisten ilkeämielisenä juoruilualustana. Uutisissa, joissa henkilöt viittasivat vauva.fi-sivustoon, nämä asettivat itsensä keskustelujen yläpuolelle tai vähintään ulkopuolelle. Vauva.fi-sivuston keskustelut on mielletty mediassa shokeeraavina

sekä hullunkurisina. Keskustelufoorumin ei nähdä tuottavan todellista uhkaa keskustelijoille, vaan sitä pidetään harmittomana vaikkakin pahaa mieltä tuottavana.

Tutkittaessa vauva.fi-sivustoa ja siellä tapahtuvaa kommentointia saatiin tulokseksi, että keskustelu foorumilla äityi ajoittain aggressiiviseksi (Pöyhtäri ym., 2013). Keskustelua tutkimalla huomattiin, että aggressiiviseen keskusteluun johtivat esimerkiksi provosoivat keskustelun avaukset sekä kommentit. Joissakin tapauksissa provosoivat kommentit jätettiin omaan arvoonsa, eivätkä keskustelijat huomioineet niitä. Tutkimuksessa todetaan, että vaikka keskustelijat provosoituisivat, keskustelu kuitenkin harvemmin ylittää lain vihapuheelle asettamaa rajaa.

4 Tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan vauva.fi-keskustelufoorumilla olevaa kommenttiketjua. Tutkimuksen kohteena on, millaista kommentointia Vantaan Kytöpuiston koulussa 15.9.2020 tapahtunut kouluväkivaltatapaus sai aikaan keskustelufoorumilla. Tähän etsitään vastausta kuuden tutkimuskysymyksen avulla. Tutkimuskysymysten pääpaino on kasvatuksesta ja opetuksesta vastaavien tahojen kommentoinnin tutkimisessa, jotta tuloksia voitaisiin hyödyntää sekä koulu- että kotiympäristössä.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten kommenttiketjun kommentit jakautuvat sisällön mukaan?
2. Millaista kommentointi on kasvatuksesta vastaaviin tahoihin liittyen?
3. Millaista kommentointi on kiusaamiseen osapuoliin liittyen?
4. Millaista kommentointi on kiusaamiseen ja sen vähentämiseen liittyen?
5. Millaisia muita sisältöjä kommenttiketjussa kommentoidaan?
6. Esiintyykö kommentoinnissa jokin tyypillinen tapa kommentoida kohteesta riippumatta?

5 Osallistujat

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kommentointia keskustelufoorumilla, koska tällä tavoin saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Foorumilla keskustelu on aidossa tilanteessa syntynyttä, eivätkä keskustelijat tietoisesti vastaa tutkimukseen vaan kommentoivat tavanomaiseen tapaansa. Keskustelijat reagoivat tapahtuneeseen ilman viivettä aidossa tilanteessa, eli tutkimukseen saadaan luonnollista aineistoa. Kaikkia keskustelijoita yhdistää sama kouluväkivaltatapaus. He ovat lukeneet tapauksesta lehdestä tai muista kanavista tai olleet mahdollisesti itse osallisia. Kommentointi on siis samansuuntaista kaikilla osallistujilla eli kyseiseen kouluväkivaltatapaukseen liittyvää eikä pelkästään yleistä kommentointia väkivallasta koulussa.

Keskustelufoorumia käytetään aineistona myös siitä syystä, että siellä on laaja aineisto tarjolla. Keskustelufoorumin aineistoon pääsee helposti käsiksi ja saatavilla on runsaasti kommentteja. Tutkimuksessa tarkastellaan vauva.fi-sivuston kommenttiketjua, koska sivuston keskustelu on aktiivista. Suomessa on käytössä myös muita keskustelufoorumeita, mutta vauva.fi-sivusto on yksi yleisesti tunnetuista.

Kommenttiketju on julkaistu vauva.fi-sivuston Aihe vapaa -keskustelualueella. Keskustelun otsikko on “Vantaan koululaisen pahoinpitelyä edelsi vakava, pitkäaikainen kiusaaminen”. Keskustelun aloittaja on lisännyt kommenttiinsa linkin Iltalehden uutiseen, joka käsittelee Vantaalla 15.9.2020 tapahtunutta kouluväkivaltatapaukseen. Aloituskommenttiin on linkitetty uutinen, joka ohjaa keskustelun kyseiseen kouluväkivaltatapaukseen ja sen herättämiin ajatuksiin. Keskustelu on aloitettu 21.9.2020 kello 21:47 eli samana päivänä, jolloin tieto kouluväkivaltatapauksesta julkaistiin uutisissa. Kommenttiketju sisältää 1198 kommenttia. Ketjun viimeinen kommentti, joka on julkaistu ennen kuin kommentit kopioitiin talteen tutkimusta varten, on kirjoitettu 14.10.2020 eli keskustelua käytiin 3,5 viikon ajan. Kommenttiketjun kaikki kommentit ovat mukana tutkimuksessa.

Suurin osa kommentoijista on käyttäjiä, joilla ei ole nimimerkkiä. He kommentoivat Vierailija-nimellä. Ei voida tietää, kuinka monen eri henkilön kommentteja keskustelussa on, sillä sama henkilö on voinut kommentoida useamman kerran. Kommentoijista ei ole saatavilla mitään taustatietoja. Vauva.fi on maanlaajuinen sivusto, joten keskustelijat voivat olla mistä päin Suomea tahansa. Vauva.fi-sivuston keskustelupalsta on alun perin tarkoitettu vanhempien ja vauvaa odottavien keskustelulle ja vertaistuelle. Kuitenkin Aihe vapaa

-keskustelualueella keskustelu voi liittyä mihin tahansa, ja esimerkiksi keskustelijoiden iästä tai sukupuolesta ei ole tietoa. Osa kommentoijista käyttää nimimerkkiä, mutta tässä tutkimuksessa nimimerkkejä ei oteta huomioon, vaan kaikkia kommenttien kirjoittajia käsitellään nimettöminä.

Kommentteja voidaan käyttää aineistona, koska ne on julkaistu nettialustalla, joka ei vaadi rekisteröitymistä (Whiteman, 2012). Tällöin kommentit ovat julkisia ja vapaasti myös tutkimukseen käytettävissä. Kommentoijia ei voida tunnistaa tutkimuksesta. Kommenttien kirjoittajilta ei ole edes mahdollista kysyä lupaa kommenttien tutkimuskäyttöön foorumin anonymiteetin vuoksi. Anonymiteetin vuoksi tutkimuksesta ei myöskään kerry tietokantaa tutkimukseen osallistuneista.

6 Menetelmät

Tämä tutkimus on sekä laadullinen että määrällinen. Määrällisellä eli kvantitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jonka aineisto voidaan käsitellä tilastollisesti (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara, 2016). Tulokset ovat yksiselitteiset ja objektiivisesti todettavissa. Laadullisella eli kvalitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan puolestaan tutkimusta, jossa aineistoa tulkitaan jostakin näkökulmasta. Tulkinta on subjektiivinen.

Tässä tutkimuksessa hyödynnetään molempia tutkimusmenetelmiä yhdessä. Laadulliseen osuuteen kuuluu kommenttien luokittelu ja luokkiin kuuluvien kommenttien tarkastelu ja erittely. Määrälliseen osuuteen kuuluu kunkin luokan kommenttien lukumäärän tarkastelu sekä korrelaation eli luokkien yhteyksien laskeminen.

Tässä tutkimuksessa käytetään laadullisena menetelmänä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysi voidaan tehdä kolmella tavalla (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Nämä tavat ovat aineistolähtöinen, teorialähtöinen sekä teoriaohjaava. Tässä tutkimuksessa käytetään aineistolähtöistä sisällönanalyysia, jolla tarkoitetaan sitä, että teoria ei ohjaa tai määrää analyysin kulkua (ks. Tuomi & Sarajärvi, 2018). Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa ei testata tietyn teoreettisen kaavan toimivuutta vaan lähdetään aineistosta käsin. Aineistoa käsitellään kolmen vaiheen kautta. Ensin aineisto pelkistetään alaluokkiin. Tämän jälkeen pelkistetty aineisto ryhmitellään yläluokkiin. Kolmantena vaiheena yläluokat voidaan vielä yhdistää pääluokiksi. Tässä tutkimuksessa aineistolähtöinen sisällönanalyysi toteutetaan kaksivaiheisena. Alaluokasta käytetään termiä luokka ja yläluokasta termiä tema.

Tutkittavana ovat vauva.fi-sivustolla olevan kommenttiketjun kommentit (N=1198). Jokainen kommentti on yksi tilastoyksikkö. Kommentit on numeroitu luvuin 1–1198. Kommentti on käyttäjän kirjoittama viesti, joka voi sisältää tekstiä, videoita tai merkkejä, kuten hymiöitä. Kirjoitettu kommentti voi olla yksi sana, merkki tai se voi muodostua useista virkkeistä. Kommentti voi sisältää yhden tai useamman sisällön. Kommentti voi olla pelkkä toteava kirjoitus tai siinä voidaan kysyä jotakin. Se voi olla itsenäinen tai vastaus aiempaan kommenttiin, jolloin kommentin yhteydessä näkyy myös se kommentti, johon vastataan.

Jokainen kommentti luokiteltiin vähintään yhteen luokkaan. Ei ollut ylärajaa sen suhteen, kuinka moneen luokkaan kommentti voi kuulua, sillä yksi kommentti voi sisältää useampia sisältöjä. Yksi kommentti voi siis kuulua useampaan luokkaan, mutta jokaiseen enintään kerran. Kommentti luettiin kokonaan, jotta saatiin asiayhteydestä mahdollisimman hyvin

selville, onko kommentti sävyiltään asiallinen vai herjaava. Tämän jälkeen tarkasteltiin, minkä luokkien sisältöjä kommentissa on. Jos kommentti oli vastaus aiempaan kommenttiin, luettiin myös kommentti, johon vastataan, jotta saatiin selville, mistä sisällöstä on kyse. Vastaus luokiteltiin kuitenkin itsenäisenä kommenttina. Kommentteja ei luokiteltu kommentin sisältämien sanojen vaan sisältöjen perusteella.

Aineistosta muodostui 19 luokkaa. Näistä luokista muodostui neljä teemaa. Ensimmäinen teema on Kasvatus (luokat 1–6): 1. opettajan asiallinen kommentointi, 2. opettajan herjaava kommentointi, 3. rehtorin asiallinen kommentointi, 4. rehtorin herjaava kommentointi, 5. perheen asiallinen kommentointi sekä 6. perheen herjaava kommentointi. Toinen teema on Kiusaamisen osapuolet (luokat 7–10): 7. kiusaajan asiallinen kommentointi, 8. kiusaajan herjaava kommentointi, 9. kiusatun asiallinen kommentointi sekä 10. kiusatun herjaava kommentointi. Kolmas teema on Kiusaaminen ja sen vähentäminen (luokat 11–14): 11. kiusaaminen yleisesti, 12. KiVa Koulu, 13. laki ja rikosoikeudellinen vastuu sekä 14. virkavalta ja ulkopuoliset valvojat. Neljäs teema on Muu kommentointi (luokat 15–19): 15. omat tarinat, 16. asuinpaikka, 17. kansanedustajat, 18. maahanmuuttajat sekä 19. häiriköinti.

Teema 1: Kasvatus (ks. Taulukko 1)

Kasvatus-teemaa tarkastelemalla saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 2 eli millaista kommentointi on kasvatukseen liittyen. Teema käsittelee kasvatuksen, sisältäen sekä koulun että kodin, vaikutusta kouluväkivaltaan. Tätä yhteyttä tukevat aiemmat tutkimukset, joiden mukaan sekä koulu ja opettaja (Garcés-Prettel ym., 2020; Gülbahçe, 2018) että vanhemmat (Ketonen & Joronen, 2014; Njagi ym., 2018) vaikuttavat oppilaan väkivaltaisuuteen. Kasvatus-teeman luokat on jaettu sävyiltään asiallisiin ja herjaaviin. Nämä kommentoinnin sävyt ovat tulleet ilmi aiemmassa tutkimuksessa keskustelufoorumeista (Arpo, 2005).

Taulukko 1. Teema 1: Kasvatus.

Luokka	Kriteerit
1. Opettajan asiallinen kommentointi	Kommentit, joissa kommentoidaan tiettyä opettajaa tai opettajia tai yleisesti opettajan ammattia asiallisesti. Luokkaan lasketaan myös kuraattoreja tai opettajankoulutusta käsittelevät kommentit sekä kommentit, joissa käytetään opettaja-termin sijaan termejä välituntivalvoja, koulun henkilökunta tai koulu. Asiallista kommentointia on opettajan toiminnan tai työn neutraali kommentointi. Kommentissa voidaan osoittaa ymmärrystä koulua ja opettajaa kohtaan tai voidaan todeta, että koulu on varmasti tehnyt parhaansa. Kommentissa voidaan pohtia opettajan työn rankkuutta ja haastavuutta.
2. Opettajan herjaava kommentointi	Kommentit, joissa kommentoidaan tiettyä opettajaa tai opettajia tai yleisesti opettajan ammattia herjaavasti. Myös välituntivalvoja, koulun henkilökuntaa tai koulua sekä kuraattoreja tai opettajankoulutusta käsittelevät kommentit lasketaan tähän luokkaan. Herjaavaa kommentointia on opettajan haukkuminen ja syyllistäminen sekä opettajan ammattitaidon kyseenalaistaminen. Kommentit voivat sisältää uhkailua.
3. Rehtorin asiallinen kommentointi	Kommentit, joissa kirjoittaja kommentoi asiallisesti tietyn koulun rehtoria tai rehtoreita yleisesti. Asiallinen kommentointi on neutraalia eikä sisällä rehtorin negatiivista arvostelua. Kommentissa voidaan osoittaa myötätuntoa rehtoria kohtaan.
4. Rehtorin herjaava kommentointi	Kommentit, joissa kirjoittaja kommentoi herjaavasti tietyn koulun rehtoria tai rehtoreita yleisesti. Rehtorin herjaavaa kommentointia on esimerkiksi uhkailu ja haukkuminen. Rehtorin ammattitaitoa ja toimia voidaan kyseenalaistaa ehdottamalla erottamista tai hänestä rikosilmoituksen tekemistä.
5. Perheen asiallinen kommentointi	Kommentit, joissa kommentoidaan lapsen vanhempien, huoltajien, perheen tai kasvatuksen vaikutusta kiusaamiseen asiallisesti. Kommentti voi koskea joko kiusaajan tai kiusatun perhettä. Asiallista kommentointia on esimerkiksi hyvän kasvatuksen korostaminen sekä kommentit, joissa huomioidaan, että kiusaaminen ei johdu aina vanhemmista tai kasvatuksesta. Kommenteissa voidaan kehua perheenjäsentä kiusaamiseen puuttumisesta tai toivottaa voimia kiusatun perheelle.
6. Perheen herjaava kommentointi	Kommentit, joissa kommentoidaan lapsen vanhempien, huoltajien, perheen tai kasvatuksen vaikutusta kiusaamiseen herjaavasti. Kommentti voi koskea joko kiusaajan tai kiusatun perhettä. Nämä kommentit syyllistävät vanhempia kiusaajien kasvattamisesta sekä kiusattujen vanhempia kiusaamiseen puuttumattomuudesta. Tähän luokkaan kuuluvat ratkaisuehdotukset, joissa ehdotetaan lasten kurittamista kotona.

Teema 2: Kiusaamisen osapuolet (ks. Taulukko 2)

Kiusaamisen osapuolet -teemaa tarkastelemalla saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 3 eli millaista kommentointi on kiusaamisen osapuoliin liittyen. Huomiodut osapuolet ovat kiusaaja ja kiusattu. Aiemmissa tutkimuksissa on tutkittu kiusaajien ja kiusattujen piirteitä sekä suhdetta toisiinsa (esim. Fagerlund ym., 2014; Miller & Lowen, 2012; Hamarus, 2012).

Kuten Kasvatus-teeman luokat, on myös tämän teeman luokat jaettu sävyiltään asiallisiin ja herjaaviin.

Taulukko 2. Teema 2: Kiusaamisen osapuolet.

Luokka	Kriteerit
7. Kiusaajan asiallinen kommentointi	Kommentit, joissa tämän kouluväkivaltatapauksen kiusaajia tai kiusaajia yleisesti kommentoidaan neutraalisti. Neutraalia kommentointia on yleinen pohdinta siitä, miksi joku kiusaa ja mitä kiusaamisen taustalla saattaa olla sekä avun ehdottaminen kiusaajalle.
8. Kiusaajan herjaava kommentointi	Kommentit, joissa tämän kouluväkivaltatapauksen kiusaajia tai kiusaajia yleisesti kommentoidaan herjaavasti. Kiusaajan herjaamista on tämän haukkuminen sekä uhkailu. Herjaavia kommentteja ovat kiusaajalle esitetyt rangaistusehdotukset.
9. Kiusatun asiallinen kommentointi	Kommentit, joissa kommentoidaan asiallisesti tämän tapauksen uhria tai kiusattuja yleisesti. Asiallista kommentointia on uhrille voimien toivottaminen sekä kommentointi liittyen kiusattujen tulevaisuuden näkymiin.
10. Kiusatun asiallinen kommentointi	Kommentit, joissa kommentoidaan herjaavasti tämän tapauksen uhria tai kiusattuja yleisesti. Herjaavaa kommentointia on kiusatun syyllistäminen ja arvostelu sekä uhrin pitäminen kiusaajana.

Teema 3: Kiusaaminen ja sen vähentäminen (ks. Taulukko 3)

Kiusaaminen ja sen vähentäminen -teemaa tarkastelemalla saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 4 eli millaista kommentointi on kiusaamiseen ja sen vähentämiseen liittyen. Tämä teema sisältää luokat, joissa käsitellään kiusaamista muusta kuin kasvatuksen tai kiusaamisen osapuolten näkökulmasta. Kiusaamisen vähentämistä on tutkittu aiemmin (esim. Çalık ym., 2018; Unesco, 2017). Yksittäisenä keinona on nostettu esille KiVa Koulu -ohjelma, jota on tutkittu Suomessa (esim. Haataja, 2016; Kärnä, 2012). Myös erilaiset lait ja suunnitelmat säätelevät koulun turvallisuutta (esim. Opetushallitus, 2014).

Taulukko 3. Teema 3: Kiusaaminen ja sen vähentäminen.

Luokka	Kriteerit
11. Kiusaaminen yleisesti	Kommentit, joissa kommentoidaan yleisesti kiusaamista. Kiusaamisen yleistä kommentointia on esimerkiksi pohdinta siitä, miksi kukaan ei puutu kiusaamiseen sekä kiusaamisen harmittelu. Tähän luokkaan kuuluvat kommentit, joissa pohditaan, miten kiusaaminen on muuttunut vuosikymmenten aikana, ehdotetaan keinoja ehkäistä koulukiusaamista tai todetaan tapauksen julkisuuden tekevän hyvää kiusaamiseen puuttumiseen. Myös työpaikkakiusaamista käsittelevät kommentit kuuluvat tähän luokkaan.
12. KiVa Koulu	KiVa Koulu -ohjelmaa käsittelevät kommentit. Kommenteissa voidaan käyttää termiä KiVa Koulu tai kiusaamisen vastainen koulu. Tähän luokkaan kuuluvissa kommenteissa voidaan suositella tai kritisoida KiVa Koulu -ohjelmaa tai pohtia sen toimintaperiaatteita.
13. Laki ja rikosoikeudellinen vastuu	Kommentit, joissa kommentoidaan lakia, rikosoikeudellista vastuuta tai ihmisoikeuksia. Kommenteissa voidaan vaatia lakimuutosta kiusaamisen ehkäisemiseksi tai perustella rikosoikeudellisen vastuun ikärajan turhuutta tai tarpeellisuutta. Kouluväkivaltatapausta voidaan verrata aikuisen tekoon, jolloin kyseessä olisi ollut rikos. Voidaan myös kyseenalaistaa termi kiusaaminen ja pohtia, olisiko termi väkivalta tai pahoinpitely parempi.
14. Virkavalta ja ulkopuoliset valvojat	Kommentit, joissa sisältönä ovat poliisi, hätänumero tai ulkopuoliset välituntivalvojat koulun alueelle. Tähän luokkaan kuuluvat kommentit, joissa kommentoidaan poliisien hälyttämistä tai virkavallan toimia. Luokkaan kuuluvat myös kommentit, joissa ehdotetaan ulkopuolisten valvojien tai vartijoiden kutsumista turvaamaan koulun välitunteja.

Teema 4: Muu kommentointi (ks. Taulukko 4)

Muu kommentointi -teemaa tarkastelemalla saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 5 eli millaisia muita sisältöjä kommenttiketjussa kommentoidaan. Tämä teema koostuu sisällöistä, joita kommenteissa myöskin käsiteltiin, mutta jotka eivät suoraan liittyneet kiusaamiseen. Joidenkin luokkien sisällöt ovat konkreettisia ja vain välillisesti kiusaamiseen liittyviä. Omat tarinat liittyvät usein kiusaamiseen ja kouluväkivaltaan, ja aiemman tutkimuksen mukaan omien kokemusten jakaminen on keskustelufoorumilla vahvassa roolissa (Arpo, 2005).

Taulukko 4. Teema 4: Muu kommentointi.

Luokka	Kriteerit
15. Omat tarinat	Kommentit, joissa kirjoittaja jakaa muille oman kokemuksensa. Kokemus on tapahtunut aiemmin eikä liity tähän tapaukseen. Omien kokemusten jakamiseen kuuluu myös oman tai tuttavan lapsen tarinan jakaminen. Kokemus voi olla kiusattuna, kiusaajana, sivullisena, vanhempänä tai koulun henkilökuntaan kuuluvana.
16. Asuinpaikka	Kommentit, joissa mainitaan tietty asuinpaikka. Voidaan kommentoida kyseisen kouluväkivaltatapauksen paikkakuntaa tai koulua tai pohtia eri paikkakuntien ja koulujen yhteyttä kiusaamiseen. Kommenteissa voidaan kommentoida eri paikkakuntien toimintatapoja liittyen koulukiusaamiseen ja sen ehkäisemiseen.
17. Kansanedustajat	Kommentit, joissa kommentoidaan kansanedustajia tai politiikkaa. Kommentti voi koskea tiettyä kansanedustajaa tai kansanedustajia yleisesti. Tähän luokkaan kuuluu myös opetustoimen ja koulutoimen henkilöiden, hallituksen, ministerien, puolueiden sekä presidentin kommentointi.
18. Maahanmuuttajat	Kommentit, joissa kommentoidaan maahanmuuttajia. Kommentit voivat koskea kiusaamista ja maahanmuuttajia yleisesti tai liittyä kyseiseen kouluväkivaltatapaukseen. Kommenteissa voidaan pohtia kiusatun, kiusaajan tai heidän perheensä kotimaata, etnisyyttä tai ihonväriä.
19. Häiriköinti	Kommentit, jotka eivät sisälly muihin luokkiin eli eivät liity kouluväkivaltaan ja kiusaamiseen suoraan. Tällaista on esimerkiksi ihmisten lisääntymisen rajoittamisen ehdottaminen sekä lasten ja koirien kasvattamisen rinnastaminen. Aiheeseen liittymättömiä sisältöjä ovat myös kiro sanat, uskontoa tai aatteita käsittelevät kommentit sekä toisten kommentoijien arvostelu.

Kaikki kommentit (N=1198) kopioitiin keskustelufoorumilta tutkimusta varten 9.4.2021. Ensimmäisten luokkien kriteerit kirjoitettiin sen pohjalta, millainen käsitys luokkien sisällöistä oli. Luokkien kuvaukset ja luokat tarkentuivat kommentteja tarkasteltaessa. Koska kommentit luokiteltiin kahdessa osassa siten, että toinen tutkija luokitteli puolet kommenteista ja toinen puolet, luokittelulle laskettiin reliabiliteetti. Näin saatiin tietää, kuinka yhdenmukaisesti kommentteja luokitellaan. Reliabiliteetin eli luotettavuuden tulisi olla yli 0,7 eli 70 % (Heikkilä, 2014). Aineistosta valittiin sattumanvaraisesti 70 kommenttia, jotka vastasivat 5,8 % koko aineistosta. Kommentit luokiteltiin ja yhdenmukaisuudeksi saatiin 72 %. Tämä oli tarpeeksi korkea reliabiliteetti, jotta kommenttien varsinainen luokittelu voitiin aloittaa. Ennen kuin luokittelu aloitettiin, käytiin vielä läpi eriävästi luokitellut kommentit, ja niiden pohjalta tarkennettiin luokkien kriteerejä entisestään. Luokkia täsmennettiin vielä luokittelun alkuvaiheessa lisää. Luokittelun jälkeen luokat (N=19) ryhmiteltiin teemoiksi (N=4) sisältöjen samankaltaisuuden mukaan.

Tämän tutkimuksen määrälliseen osuuteen kuuluu kunkin luokan kommenttien lukumäärän tarkastelu sekä korrelaation eli luokkien yhteyksien laskeminen. Tutkimuksessa muuttujina on 19 luokkaa ja ne ovat luokitteluasteikollisia. Luokitteluasteikollisia muuttujia ei voi vertailla keskenään eikä niitä voi järjestää esimerkiksi paremmuusjärjestykseen (Valli, 2015). Tässä tutkimuksessa käytettävät luokitteluasteikolliset muuttujat ovat dikotomisissa. Dikotomisella muuttujalla tarkoitetaan sitä, että muuttuja joko on tai ei ole kyseisellä tilastoyksiköllä (Heikkilä, 2014). Muuttuja saa arvon 1 eli kyllä tai arvon 0 eli ei. Toisin sanoen tässä tutkimuksessa kommentti joko kuuluu tai ei kuulu luokkaan. Dikotomisten muuttujien välinen yhteys voidaan selvittää (Valli, 2015). Yhteyttä voidaan kuvata korrelaatiokertoimella. Pearsonin korrelaatiokerroin kuvaa kahden muuttujan välistä lineaarista riippuvuutta sekä sen suuntaa ja voimakkuutta (Tähtinen, Laakkonen, & Broberg, 2020). Riippuvuus voi olla positiivinen tai negatiivinen. Mitä suurempi on korrelaatiokertoimen arvo, sitä merkitsevämpänä testin tulosta voidaan pitää. Voimakkaan korrelaation raja-arvo on 0,5. Tilastolliseen merkitsevyyteen vaikuttaa myös otoskoko. Jos otos on pieni, täytyy korrelaatiokertoimen olla suuri, jotta sen voidaan päätellä osoittavan kahden muuttujan välistä tilastollisesti merkitsevää riippuvuutta.

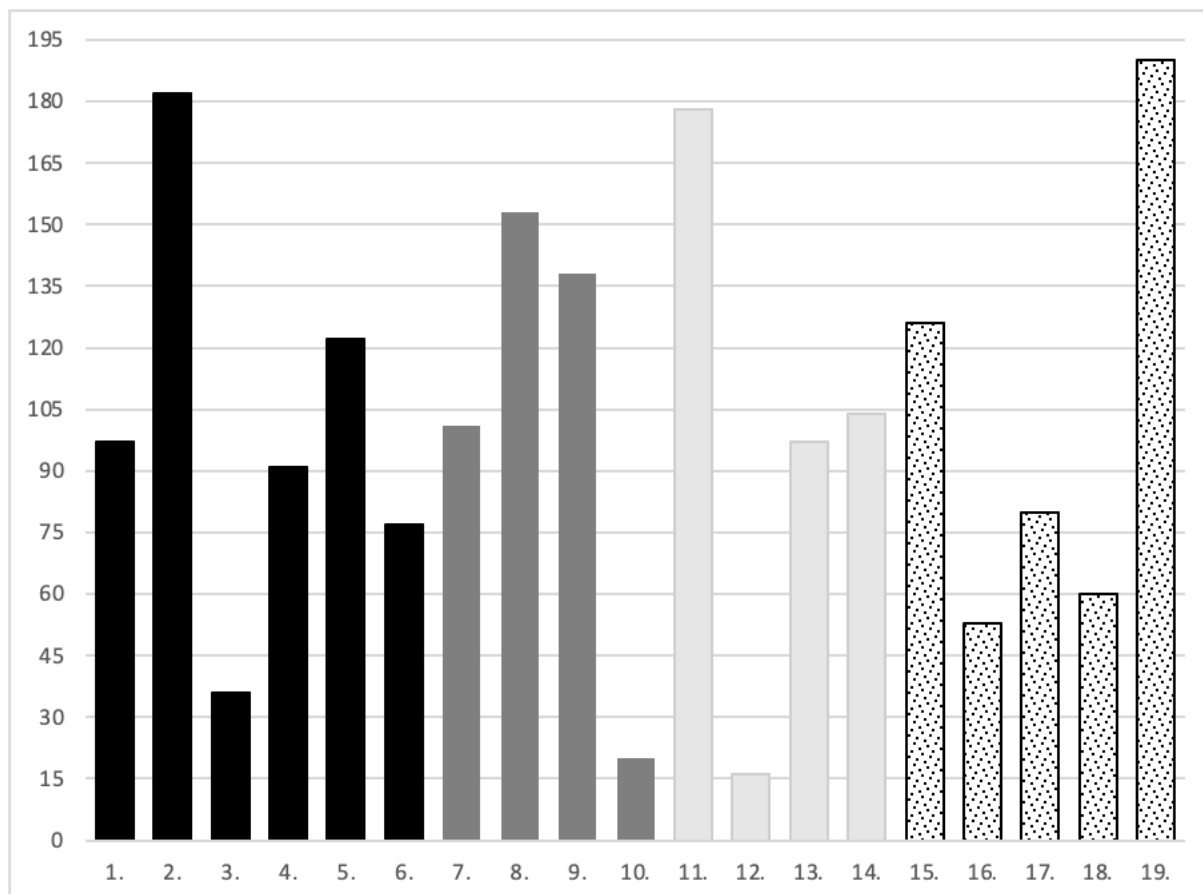
Kommentit luokiteltiin SPSS Statistics-ohjelmassa (SPSS, 2013). Kommentit jaettiin kahteen osaan ja kaksi tutkijaa luokitteli oman osuutensa, 599 kommenttia. Sen jälkeen tiedot yhdistettiin. SPSS Statistics -ohjelmalla saatiin selville, kuinka monta kommenttia on sijoitettu mihinkin luokkaan eli vastaus tutkimuskysymykseen 1. Kun tarkastellaan luokkia yksi kerrallaan, on vastaus kommenttien määrä, koska yksi luokka voi esiintyä vain kerran kommentissa. Sen sijaan, kun tutkimuskysymyksissä 2–5 tarkastellaan teemaa, ei vastaus ole kommenttien määrä vaan teeman sisältöjen esiintymisten määrä. Tämä siksi, että yhdessä kommentissa voi olla useita sisältöjä, jotka kuuluvat eri luokkiin, ja tällöin yksi kommentti voi kuulua useampaan saman tai eri teeman luokkaan yhtä aikaa. SPSS Statistics -ohjelmalla laskettiin myös luokkien välisiä korrelaatioita, eli saatiin tietää, esiintyvätkö jotkut luokat usein yhdessä.

7 Tulokset

7.1 Tutkimuskysymys 1: Miten kommenttiketjun kommentit jakautuvat sisällön mukaan?

Luokat ovat kooltaan erikokoisia, koska kommenttien sisällöt jakautuvat luokkiin epätasaisesti (ks. Kuvio 2). Kuviota 2 tarkastelemalla saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 1 eli miten kommentit jakautuvat 19 luokkaan. Jokaisessa teemassa on vähintään yksi luokka, joka on suuri verrattuna kaikkiin luokkiin. Viisi suurinta luokkaa ovat: häiriköinti (Muu kommentointi), opettajan herjaava kommentointi (Kasvatus), kiusaaminen yleisesti (Kiusaaminen ja sen vähentäminen), kiusaajan herjaava kommentointi (Kiusaamisen osapuolet) ja kiusatun asiallinen kommentointi (Kiusaamisen osapuolet).

Aineiston analysointi aloitettiin kirjaamalla kommentit (N=1198). Kommenteista etsittiin erilaisia sisältöjä, joita löytyi kommenttien määrää enemmän (N=1921), koska yksi kommentti saattoi sisältää useampia sisältöjä. Sisällöt luokiteltiin siten, että jokainen sisältö kuului vain yhteen luokkaan (N=19). Luokista muodostettiin teemat (N=4): Kasvatus, Kiusaamisen osapuolet, Kiusaaminen ja sen vähentäminen sekä Muu kommentointi. Yhdessä kommentissa voi olla useamman saman teeman luokan sisältöjä, joten teemaa tarkasteltaessa vastaus on teeman sisältöjen esiintymisten lukumäärä eikä kommenttien määrä.

Kuvio 2. Luokkien kommenttimäärä teemoittain (N=19).

Huom. Teema 1: Kasvatus (luokat 1-6): 1. opettajan asiallinen kommentointi, 2. opettajan herjaava kommentointi, 3. rehtorin asiallinen kommentointi, 4. rehtorin herjaava kommentointi, 5. perheen asiallinen kommentointi, 6. perheen herjaava kommentointi;

Teema 2: Kiusaamisen osapuolet (luokat 7-10): 7. kiusaajan asiallinen kommentointi, 8. kiusaajan herjaava kommentointi, 9. kiusatun asiallinen kommentointi, 10. kiusatun herjaava kommentointi;

Teema 3: Kiusaaminen ja sen vähentäminen (luokat 11-14): 11. kiusaaminen yleisesti, 12. KiVa Koulu, 13. laki ja rikosoikeudellinen vastuu, 14. virkavalta ja ulkopuoliset valvojat;

Teema 4: Muu kommentointi (luokat 15-19): 15. omat tarinat, 16. asuinpaikka, 17. kansanedustajat, 18. maahanmuuttajat, 19. häiriköinti.

7.2 Tutkimuskysymys 2: Millaista kommentointi on kasvatuksesta vastaaviin tahoihin liittyen?

Tarkastelemalla Kasvatus-teeman luokkia saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 2 eli millaista kommentointi on kasvatukseen liittyen. Kasvatus-teema sisältää opettajan, rehtorin sekä perheen kommentoinnin. Opettajaa sekä rehtoria kommentoidaan useammin herjaavasti kuin asiallisesti (ks. Kuvio 2). Opettajan herjaava kommentointi on toiseksi suurin luokka kaikkia luokkia tarkasteltaessa. Kaikista kommenteista 15 % on opettajaa herjaavaa. Perhettä kommentoidaan sen sijaan 58 % enemmän asiallisesti kuin herjaavasti. Kasvatus-teemasta opettajaa kommentoidaan eniten ja rehtoria vähiten.

Luokka 1: Opettajan asiallinen kommentointi

Opettajaa asiallisesti kommentoitaessa otetaan huomioon opettajan työn rankkuus: *varovasti kyllä sanon myös sen, että opettajat ovat usein todella, todella lujilla*. Kommenteissa huomioidaan myös työn kuormittavuus: *työ voi olla todella raskasta henkisesti ja kuormittaa kaiken lisäksi myös juuri siksi, että usein opettaja kokee suurta riittämättömyyttä pysyäkseen tilanteen tasalla jokaisen oppilaan suhteen*. Opettajaa puolustetaan ja ymmärretään: *on sanottavaa opettajien puolustukseksi, että aina kiusaamistilanteet eivät ole niin yksinkertaisia, että on selvä esim pahoinpitely uhri ja pahoinpitelijä*. Lisäksi opettajaa puolustetaan kommentein: *Lopettakaa älytön opettajien syyllistäminen. 99% puuttuu kiusaamiseen, ja ei halua että sitä tapahtuu sekä Valvonta kuuluu opettajalle, mutta ei järjestyksenpito voi kuulua opettajalle. Muuten vain isoja miehiä voisi palkata opettajiksi ja sillä tapaa loppuu opettajat nopeasti kesken*.

Luokka 2: Opettajan herjaava kommentointi

Opettajaa herjatessa häntä haukutaan ja halvennetaan: *Ja opettajat on 160 cm ja 50 kg piipittäjiä. Jotka on lukeneet päänsä sekaisin kaikista pedagogisista arvoista sekä Ammattitaidotonta porukkaa opettajina. Eivät hoida hommiaan*. Halventava sävy on myös opettajankoulutuksesta kommentoitaessa ja käytännön harjoituksia suositellessa *kympin tytöille ja käytännöstä vieraantuneille yliopiston professoreille*. Opettajaa kehoitetaan eroamaan virastaan: *Jos oma pää ei kestä väliinmenoa 6-luokkalaisten suorittamaan tapon yritykseen, niin silloin kannattaa vetää jo johtopäätökset omasta toimintakyvystä ja alkaa kirjoittaa eroanomusta tuosta tehtävästä*. Opettajia arvostellaan ihmisinä ja rinnastetaan kiusaajiin: *Opettajissa on myös paljon entisiä koulukiusaajia, joten siinäkin mielessä ymmärtävät kiusaajia ja jopa inhoavat kiusattuja sekä Suurin osa ihmisistä on heikkoja lampaita. Säällittävyyden huippu on opettaja, joka peloissaan liittyy ala-asteikäisten kiusaajien puolelle kiusaamaan heikointa*. Opettajaa ja koulun henkilökuntaa syytetään tapahtuneesta väkivallanteosta: *Koulun henkilökunnalta erittäin paha ja vakava nukahdus on nyt päässyt tapahtumaan. Ennen kaikkea he ovat syyllisiä oppilaan raakaan pahoinpitelyyn*.

Luokka 3: Rehtorin asiallinen kommentointi

Rehtoria asiallisesti kommentoitaessa häntä puolustetaan uhkailulta: *Tappouhkaukset ja perheen uhkailu jne eivät ole myöskään rehtorin kohdalla oikein sekä kaikkea hyvää ja voimia hänelle, hän tarvitsee nyt kaiken tuen, että jaksaa kaiken työn ja stressin lisäksi näitä suu vaahdossa huutavia verenhimoisia vanhempia kuunnella*. Myös rehtorin ammattia

puolustetaan: *Rehtorit on tänäpäivänä kaikkea muuta kuin veteliä ja laiskoja. Heillä on ihan liikaa töitä ja miellytettäviä ympärillään.*

Luokka 4: Rehtorin herjaava kommentointi

Rehtoria herjatessa häntä syyllistetään ja haukutaan: *oikea syyllinen istuu rehtorin kansliassa sekä Vetelä ja tyhmä rehtori pilaa koulun kun koulun.* Kommenteissa kannustetaan rehtorin irtisanomiseen tai kehoitetaan tätä irtisanoutumaan virastaan itse: *Rehtorille potkut ja rikostuomio sekä Rehtori- eroa!* Rehtorin soveltuvuutta työhön kyseenalaistetaan: *Ja luulet, että rehtori ottaa opikseen? En usko. On ollut tietoinen koulunsa ongelmista, eikä ole puuttunut niihin. Ei tee parannusta, ennen kuine julkisuus pakottaa. Hän ei ole sovelias jatkamaan enää muutenkaan rehtorin työtään, koska ei ole tehnyt asian eteen enenkään mitään.* Rehtoria syytetään puuttumattomuudesta: *Koulut ja rehtorit ei valitettavasti näissä tapauksissa yleensä tee muuta kuin hyssyttele sekä Jos pahoinpitely tapahtui tiistaina 15.9. eli yli viikko sitten... halutessaan rehtori olisi voinut edes 15.9. tehdä _jotain_.* Myös rehtorin vastuuseen vedotaan: *Etenkään reksi ei voi tässä tapauksessa väistää vastuutaan. Hän on ykkösvastuullinen.*

Luokka 5: Perheen asiallinen kommentointi

Perhettä asiallisesti kommentoitaessa nostetaan esille tämän tapauksen uhrin vanhemmat ja erityisesti sisko: *Hienoa puhetta siskolta. Voimia perheelle sekä Kiitos ja propsit tälle upealle isosiskolle!* Siskoa keuhuttiin myös seuraavasti: *Hienoa, että isosisko uskalsi astua puolustamaan tätä hiljaista mutta suurta joukkoa tässä maassa! sekä Tsemppiä siskolle tosiaan! Hienoa, että jaksaa taistella.* Perhettä kommentoidaan myös yleisesti eikä vain tähän tapaukseen liittyen. Kommenteissa tuodaan esille perheen ja kasvatuksen vaikutus siihen, millaisen perheen lapsi on kiusaaja: *Kiusaajien vanhemmat voivat olla hyvinkin tavallisia. Tiedän ihan tavallisia ns hyviä perheitä, joiden lapset kiusaavat.*

Luokka 6: Perheen herjaava kommentointi

Perhettä herjaavasti kommentoitaessa kommentit liittyvät usein kiusaajien vanhempiin. Kommenteissa pohditaan, millaisten vanhempien lapset kiusaavat: *Noitten kiusaajien vanhemmat, minkälaisia ihmisiä he ovat? Kuinka heidän lapsistaan tulee tuollaisia? En ymmärrä? Kuka sallii omille tuollaisen käytöksen? Kiusaaminen laitetaan vanhempien syyksi: Täysi faktahan on se, että häirikkölapsi on aina perseilevän aikuisen kasvattama.* Kommenteissa pohditaan vanhempien vastuuta: *Vanhemmat kasvattavat lapsensa ja ovat siitä vastuussa. Siellä se syyppää on, siksi pitää keinojenkin ulottua vanhempien tasolle. On selvää,*

että jos vanhempi kasvattaa lapsensa psykopaatiksi, niin vanhemmuus ei ole hallussa. Lisäksi vanhemmille ehdotetaan seurauksia, jos lapsi kiusaa: vanhemmille sakkoja, sekä pakollinen lastenkasvatuskurssi kun eivät saa lapsistaan kasvatettua normaaleita ihmisiä!

7.3 Tutkimuskysymys 3: Millaista kommentointi on kiusaamisen osapuoliin liittyen?

Tarkastelemalla Kiusaamisen osapuolet -teeman kommentteja saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 3 eli millaista kommentointi on kiusaamisen osapuoliin liittyen. Kiusaamisen osapuolina ovat kiusaaja sekä kiusattu eli uhri. Kiusaajaa on kommentoitu kokonaisuudessaan 61 % enemmän kuin kiusattua (ks. Kuvio 2). Kiusattua on kommentoitu 37 % enemmän asiallisesti kuin kiusaajaa, kun taas kiusaajaa on kommentoitu yli kuusi kertaa enemmän herjaavasti kuin kiusattua. Luokka 8. kiusaajan herjaava kommentointi sekä luokka 9. kiusatun asiallinen kommentointi ovat koko aineiston neljänneksi ja viidenneksi suurimmat luokat. Nämä kaksi luokkaa yhteensä kattavat kaikista sisällöistä 15 %.

Luokka 7: Kiusaajan asiallinen kommentointi

Kiusaajaa asiallisesti kommentoitaessa otetaan huomioon kiusaajien nuori ikä ja sen myötä heikot tulevaisuudennäkymät: *Mutta kyse on 6-luokkalaisista. Ensi vuonna yläkouluun siirtyessä nämä lapset on jo menetetty. Jos on 6-luokalla noin väkivaltainen, mikä on lapsen tulevaisuus? Aika huono tilastollisesti.* Kommenteissa kiusaajaa puolustetaan myös ottamalla huomioon hänen taustansa ja kiusaamisen katuminen myöhemmin: *Ei nämä kaikki ole psykopaatteja tai narsisteja. Osa on lapsia, joilla on itsellään asiat huonosti. Osa on jotain erityislapsia, joilla ei ole lääkitys ja hoitosuhde kohdallaan. Kaikenlaista sakkia. Aika moni koulukiusaaja on aikuisena katunut sitä miten on käyttäytynyt.*

Luokka 8: Kiusaajan herjaava kommentointi

Kiusaajaa herjaavissa kommenteissa kiusaajille esitetään erilaisia konkreettisia rangaistuksia: *Sangollinen kylmää vettä vaan kiusaajien niskaan sekä Kiusaajat pitää erottaa koulusta.* Rangaistusehdotuksissa on myös provosoivia ideoita kuten: *Järkevintä on noutaa väkivallantekijät kotoaan. He voivat jatkaa ääliöelämäänsä rakentamalla rataa Siperiassa.* Kommenteissa oikeutetaan myös väkivallan käyttöä kiusaajaa rangaistaessa: *Muistakaa työntää kiusaaja portaita alas. Ei ne muuten opi sekä Väkivaltaan pitää aina vastata väkivallalla tällaisessa tilanteessa. Muuten kiusaajaäpärät eivät opi koskaan tavoille.* Rangaistusten ehdottamisen lisäksi kiusaajia haukutaan erilaisin sanoin, kuten *täysiä pellejä ovat - säälittäviä reppanoita* sekä käyttäen heistä esimerkiksi termiä *kiusaajaihmisroskat*.

Luokka 9: Kiusatun asiallinen kommentointi

Kiusatun asialliset kommentit liittyvät usein tämän tapauksen uhuriin. Uhrille lähetetään esimerkiksi voimia: *Voimia kuristetulle pojalle!* Kommenteissa myös asetetaan uhrin asemaan: *Tuntuu niin pahalta tuon lapsen puolesta. Voi vaan kuvitella sen hädän jonka keskellä joutuu elämään 😞* sekä *Haluaisin niin kovasti osoittaa myötätuntoa tätä kiusattua kohtaan.* Uhria myös puolustetaan: *Pahoinpitely ei ole koskaan uhrin syy.*

Luokka 10: Kiusatun herjaava kommentointi

Kiusattua herjaavasti kommentoitaessa tuodaan esille, etteivät kiusatut välttämättä ole syyttömiä kiusaamiseen: *Voiko joku sanoa aivan kirkkain silmin, ettei kiusatuissa itsessään ole koskaan mitään vikaa?* Kommenteissa myös kuvaillaan, miten kiusatut ovat syyllisiä kiusaamiseen: *Todella paljon oli syytä heissä itsessään, osasivat sen taidon ärsyttää ja provosoida muita ihan pelkällä olemuksella. Ylimielinen katse ohikulkiessa, naureskelu ja virnuilu, väärin porukoihin hakeutuminen.* Kiusaamisen lopettamiseksi ehdotetaan kiusatun siirtämistä pois: *Eiköhän ole kuitenkin helpompaa jokaiselle siirtää pois, sinne tarkkikselle, se yksi jolla on ongelmia kaikkien muiden kanssa. Jos kaikki muut pärjäävät hyvin ja nauttivat toistensa seurasta, yksi kokee itsensä jotenkin kiusatuksi ja loukatuksi, ei kai muiden tarvitse sen vuoksi kärsiä?*

7.4 Tutkimuskysymys 4: Millaista kommentointi on kiusaamiseen ja sen vähentämiseen liittyen?

Tarkastelemalla Kiusaaminen ja sen vähentäminen -teeman luokkia saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 4 eli millaista kommentointi on kiusaamiseen ja sen vähentämiseen liittyen. Tässä teemassa kommentoidaan kiusaamista yleisesti sekä kiusaamisen vähentämistä KiVa Koulu -ohjelmalla. Tähän teemaan kuuluvat myös kommentit nykyisestä laista, joka liittyy pahoinpitelyyn, sekä keskustelu rikosoikeudellisen vastuun ikärajasta. Kommenteissa käsitellään myös virkavaltaa ja sen hälyttämistä paikalle sekä koulun alueelle palkattavia muita valvojia kuin opettajia. Luokka 11. kiusaaminen yleisesti on tulosten kolmanneksi suurin luokka (ks. Kuvio 2). Kiusaamista yleisesti kommentoidaan 15 %:ssa kaikista kommenteista. Myös luokkia 13. laki ja rikosoikeudellinen vastuu sekä 14. virkavalta ja ulkopuoliset valvojat on kommentoitu muihin luokkiin verrattuna suhteellisen paljon. Nämä kaksi luokkaa yhteensä kattavat kaikista sisällöistä 10 %.

Luokka 11: Kiusaaminen yleisesti

Kiusaamista yleisesti kommentoitaessa otetaan kantaa siihen, onko kiusaaminen yleistynyt ajan kuluessa: *Nuorten väkivalta on raaistunut ja pahoinpitelyt lisääntyneet, jopa koulupäivän aikana sekä Ihan yhtä sairasta se on ollut ennenkin.* Kommenteissa esitetään kysymyksiä kiusaamisesta ja siihen puuttumisesta: *Miksi koulukiusaamiseen ei puututa ajoissa?* Kommenteissa huomioidaan lisäksi kiusaamisen monimuotoisuus: *juuri sen pitkäaikaisen hitaasti kehittyvän kiusaamisen tunnistaminen on vaikeaa kun kiusaaminen on sarja yksittäisiä pieniä tekoja, muut puolustavat kiusaajaa ja uhrikaan ei halua niistä välttämättä kertoa.* Kiusaamista yleisesti kommentoitaessa ehdotetaan keinoja koulukiusaamisen ehkäisemiseksi esimerkiksi väkituntiohjelman avulla: *Ehdotan, että välitunnille on suunniteltu ohjelma. Jalkapalloa, kilpajuoksua, pituushyppyä, lentopalloa ja koripalloa. Sähly on yleensä mieluista. Silloin kiusaaminen loppuu.* Kiusaamisen ehkäisemiseen ehdotetaan myös radikaalimpia ratkaisuja: *Suomeen koulupuvut ja raippa rangaistukset. Alkaa se kiusaaminen loppua.*

Luokka 12: KiVa Koulu

KiVa Koulu -ohjelmaa kommentoidaan sekä puolesta että vastaan. Seuraavassa kommentissa puolletaan järjestelmää: *Kouluihin pitäisi levittää enemmän tietoutta KiVa-koulusta, se on järjestelmä, jolla kiusaaminen saadaan loppumaan. Sisältää mm. sovittelua ja anteeksi pyytämistä. Toki yhtä tärkeää on antaa anteeksi, kuin pyytää anteeksi.* Enemmistö KiVa Koulua käsittelevistä kommenteista on kuitenkin järjestelmää herjaavia: *”Kiva koulu” on naurettava systeemi, johon vedotaan, kun ei jakseta/osata puuttua nuorten välisiin riitoihin sekä Kiusaamisen vastainen kampanja = suljetaan silmät kiusaamiselta ja kielletään kaikki. Näin se taitaa todellisuudessa olla.* Kommenteissa tuodaan esille myös oppilaiden ajatus KiVa Koulusta: *Eikö täällä joku hyväkäs jo sanonut, mitä tuo KiVa tarkoittaa oppilaiden kielellä? Kiusaa Vapaasti.*

Luokka 13: Laki ja rikosoikeudellinen vastuu

Lakia ja rikosoikeudellista vastuuta kommentoitaessa pohditaan termin kiusaaminen sopivuutta kuvaamaan tekoa: *Pitäisi lopettaa kokonaan tuo ’kiusaamisesta’ puhuminen. On kyllä niin väärä sana kaikessa vähättelevyydessään pahimmillaan ihmisen psyyken vuosikausiksi rikkovalle teolle. Systemaattista vainoamista se on.* Tapaus rinnastetaan rikolliseen toimintaan kiusaamisen sijaan: *Rikollisesta toiminnasta on tietysti kyse, vaikka tekijät ovatkin vielä alaikäisiä.* Kommenteissa otetaan lisäksi kantaa kiusaajien ikään ja rikosoikeudellisen vastuun ikärajaan: *”Tekijät ovat alle 15-vuotiaita, joten eivät ole*

rikosoikeudellisessa vastuussa rikoksistaan.” Kyllä pitäisi olla! Tuota rajaa pitäisi ehdottomasti laskea ainakin 12v asti, kyllä sen ikäinen jo ymmärtää paremmin kuin hyvin! Jos ollaan niin isoja ja koviksia, että voidaan tehdä tällaista, sitten ollaan tarpeeksi isoja myös kantamaan vastuu asiasta.

Luokka 14: Virkavalta ja ulkopuoliset valvojat

Virkavaltaa ja ulkopuolisia valvoja kommentoitaessa kritisoidaan poliisin toimintaan:

Järkyttävää käytöstä Itä-Uudenmaan poliisilta. Lausunnollaan teki uhrista myös syyllisen pahoinpitelyynsä. Kommentoijat pitävät uhrin siskon antamia puheenvuoroja

viranomaislausuntoja luotettavampina: *Viranomaiset haluavat painaa villaisella ja kätkeä sen, miten huonosti asiat ovat.* Osa taas odottaa nimenomaan kuulevansa viranomaisten

näkemyksen tapahtuneesta: *Minä odotan puolueetonta faktaa viranomaisilta.* Kommenteissa

myös ehdotetaan koulun ulkopuolisia valvoja välitunneille huolehtimaan turvallisuudesta:

Tietysti kouluissa pitäisi olla vartijat, kuten muissakin julkisissa paikoissa. Kommenteissa

esitetään ehdotuksia valvojista: *Eikö työttömät vois mennä kouluihin seuraamaan, mitä siellä*

välitunnilla tapahtuu sekä Tässäpä työpaikkoja kaikille ex-venkuloille jos vankilan jälkeen

työn saaminen on ollut vaikeaa. Vanhemmat palkkaamaan näitä koulun aidoille notkumaan,

jos ei omasta takaa löydy suvun mustia lampaita.

7.5 Tutkimuskysymys 5: Millaisia muita sisältöjä kommenttiketjussa kommentoidaan?

Kommenttiketjussa on myös muuta kommentointia, jota tarkastelemalla saadaan vastaus tutkimuskysymykseen 5 eli millaisia muita sisältöjä kommenttiketjussa kommentoidaan.

Näiksi sisällöiksi muodostuivat omat tarinat, asuinpaikka, kansanedustajat, maahanmuuttajat sekä häiriköinti. Tämä teema sisältää tutkimuksen suurimman luokan eli luokan 19 häiriköinti (ks. Kuvio 2). Häiriköintiä on 16 %:ssa kommenteista. Kaikkiin luokkiin verrattuna tämän teeman luokat 15. omat tarinat sekä 17. kansanedustajat ovat myös suuria luokkia. Oma tarina mainitaan 11 %:ssa kaikista kommenteista ja kansanedustajat 7 %:ssa.

Luokka 15: Omat tarinat

Omia tarinoita kertoessa asiat ovat tapahtuneet jo aiemmin. Oman lapsen luokalla

tapahtuneesta kiusaamisesta aloitetaan kertomaan esimerkiksi näin: *Meidänkin lapsemme*

luokalla sekä Meidän pojan luokalla oli tänä vuonna tapaus, jossa. Oman lapsen

kiusaamiskokemuksesta kertominen aloitetaan esimerkiksi seuraavasti: *Mun lasta on kiusattu viimeiset 5 vuotta.* Omissa tarinoissa jaetaan myös omia kokemuksia kouluajoilta aloittaen ne

esimerkiksi seuraavasti: *Muistan kun jouduin vaihtamaan koulua usein koska mua kiusattiin sekä Minä muistan omalta kouluajaltani 90-luvulta.*

Luokka 16: Asuinpaikka

Asuinpaikkaa kommentoitaessa otetaan usein esille pääkaupunkiseutu: *Vantaa on kiusaajien ja heidän hyysäjiensä kylä sekä vantaa ja hki paskoja paikkoja.* Kommentti saattaa liittyä tiettyyn kouluun: *Helsingissä on erityisesti yksi yhteiskoulu, ns. hyvällä alueella, joka on surullisen kuuluisa siitä, miten paljon siellä kiusataan ja koulusta kiusaamisen takia lähdetään. Joku on lähtenyt lopullisestikin.. :(.* Paikkakuntaa ja koulua kommentoidaan myös positiiviseen sävyyn: *Meillä lapset Sykissä. Rauhallista, hyvä ilmapiiri ja oppimiseen kannustetaan niin hlökunnan, kuin myös luokkakavereiden taholta. En voi kyllin ylistää em koulua!*

Luokka 17: Kansanedustajat

Kansanedustajia kommentoitaessa nousee esiin erityisesti opetusministeri Li Andersson: *Li Anderson huomenna pahoittelee telkkarissa, menee muutama viikko ja koko juttu on unohdettu./* sekä *Li Andersson ei ymmärrä yhteiskunnan rakenteita, tuskkn seuraajansa, se Saramo, on yhtään sen enempiä kartalla. Andersson keskittyy mustamaalaamaan perussuomalaisia, täysiverinen omaa etua ajava poliitikko, joka ei muiden lapsia ajattelr.* Kommenteissa mainitaan opetusministerin lisäksi myös pääministeri: *Opetusministeri on epäonnistunut, ei yhteiskunta. Pääministeri on epäonnistunut, ei yhteiskunta.* Kansanedustajia kommentoidaan myös yleisellä tasolla henkilöimättä kommenttia kehenkään: *Poliitikot itse hoitavat tämänkin asian sisäsiististi. Omat lapset vain parempien perheiden kouluihin. Keissi klousattu!*

Luokka 18: Maahanmuuttajat

Maahanmuuttajia käsittelevissä kommenteissa ulkomaalaistaustaista oppilasta usein syytetään kiusaamisesta: *Oman kuopukseni koulussa nimenomaan mmm kiusasivat ja kuvasivat. Ja juuri tällä tavalla iso jengi yhtä pientä arkaa kantispoikaa vastaan.* Ulkomaalaistaustaisille ehdotetaan täysin omaa rangaistusta kiusaamisesta: *Ulkomaalaisilta voi vaihtoehtoisesti ottaa yhteiskunnan tuet pois, erotetaan koulusta, ja lähetetään takaisin kotimaahansa, jos aiheuttavat fyysisiä ja taloudellisia vahinkoja täällä.* Kommenteissa maahanmuuttajia myös puolustetaan ja korostetaan sitä, ettei koko ryhmää voi leimata yksilön perusteella: *Eivät kaikki maahan tulijat ole väkivaltaisia meitä kohtaan.*

Luokka 19: Häiriköinti

Häiriköivä kommentointi pyrkii provosoimaan muita kommentoijia: *Kaikkien ihmisten ei tarvitsisi lisääntyä ollenkaan sekä Eikö olisi järkevää, että vain hyvät ihmiset saisivat lisääntyä? Valitettavasti he saavat vähiten lapsia.* Provosointiin pyritään myös rahaan vetoamalla: *Ketään ei kiinnosta lapsen hätä. Sillä ei voi tienata.* Häiriköivissä kommentteissa lisäksi haukutaan ja nimitellään muita kommentoijia: *SINÄ olet ylimielinen pilaaja. Ja tuiki tavallinen kiusaajan stereotyyppi.* Kommenttiketjussa ollut yksi tyhjä kommentti laskettiin myös häiriköintiin.

7.6 Tutkimuskysymys 6: Esiintyykö kommentoinnissa jokin tyypillinen tapa kommentoinnin kohteesta riippumatta?

Luokkien korrelaatioita tarkastelemalla saadaan vastaus tutkimuskysymyksen 6 eli esiintyykö kommentoinnissa jokin tyypillinen tapa kommentoinnin kohteesta riippumatta. Korrelaatiota tarkastellaan luokkien 1–10 välillä eli tarkastelussa ovat Teemat 1: Kasvatus sekä 2: Kiusaamisen osapuolet. Tarkastelussa ovat nämä teemat, koska niiden luokat sisältävät kaksi eri sävyä, asiallisen ja herjaavan, ja koska kyseisten teemojen luokat ovat selkeästi tiettyyn henkilöön, tahoon tai osapuoleen liittyviä. Korrelaatioita tarkastelemalla huomataan, että luokkien välillä on merkitseviä yhteyksiä (ks. Taulukko 5). Erityisesti luokat liittyen opettajan asialliseen ja herjaavaan kommentointiin sekä kiusaajan asialliseen ja herjaavaan kommentointiin ovat merkitsevästi yhteydessä monien luokkien kanssa.

Taulukko 5. Luokkien 1–10 välinen korrelaatio.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Kommentointi										
Teema 1:										
1. opettajan asiallinen	-									
2. opettajan herjaava	-.08	-								
3. rehtorin asiallinen	.24	-.07	-							
4. rehtorin herjaava	-.07	.25	-.05	-						
5. perheen asiallinen	.03	-.03	.02	.04	-					
6. perheen herjaava	.02	.03	-.03	-.01	-.04	-				
Teema 2:										
7. kiusaajan asiallinen	.09	-.09	-.00	-.05	.08	-.03	-			
8. kiusaajan herjaava	-.08	-.03	-.05	-.02	-.06	.10	-.12	-		
9. kiusatun asiallinen	-.02	-.01	-.00	-.02	.05	.06	.13	.11	-	
10. kiusatun herjaava	-.04	-.04	-.02	-.01	-.04	-.03	-.02	-.03	-.03	-

8 Pohdinta

Kommenttiketjun aloituskommenttiin oli linkitetty uutinen kouluväkivaltatapauksesta. Uutinen sai aikaan paljon kommentointia. Myös aiemman tutkimuksen (Harju, 2018) mukaan keskustelufoorumien yksi yleinen käyttötarkoitus on uutisten kommentointi ja tapahtumien ihmetteleminen yhdessä. Linkitetty uutinen ohjasi keskustelun kyseiseen kouluväkivaltatapaukseen sekä yleisemmin kouluväkivaltaan ja kiusaamiseen.

Kommentointia tarkasteltiin kuuden tutkimuskysymyksen avulla. Tulokset voidaan tiivistää kolmeen päätulokseen. Ensinnäkin kommenttiketjussa on sisältöjä, jotka esiintyvät monissa kommentteissa ja saivat paljon huomiota, mutta myös sisältöjä, joita on vain harvoissa kommentteissa. Toiseksi kommentoinnin yleissävy on enemmän herjaava ja ilkeämielinen kuin asiallinen. Kolmanneksi kommenttiketjusta on löydettävissä tietty tapa, jolla kommentoidaan. Jos henkilö kommentoi yhtä sisältöä asiallisesti, kommentoi hän todennäköisesti myös muita sisältöjä asiallisesti. Jos taas henkilö kommentoi yhtä sisältöä herjaavasti, herjaa hän todennäköisesti myös muita sisältöjä.

8.1 Kommenttien jakautuminen

Kun tarkastellaan, miten kommenttiketjun kommentit jakautuvat sisällön mukaan, huomataan, että eniten on kommentoitu Kasvatus-teemaa. Tämän teeman suuri kommenttimäärä saattaa johtua ensinnäkin siitä, että se sisältää kuusi luokkaa. Tämä on enemmän kuin muissa teemoissa, joissa luokkia on neljästä viiteen. Toinen selitys, miksi tätä teemaa on kommentoitu paljon, on kiusaamisen kytkeytyminen kasvatukseen, sillä kasvatuksella voidaan ennaltaehkäistä kiusaamista sekä vaikuttaa jo tapahtuvaan kiusaamiseen ja lapsen väkivaltaisuuteen (mm. Garcés-Prettel ym., 2020; Njagi ym., 2018). Kasvatus-teeman sisällä eniten on kommentoitu opettajaa herjaavasti. Tällainen kommentointi on koko aineistossa toiseksi yleisintä. Tämä on mielenkiintoista, sillä verrattuna eniten ja kolmanneksi eniten kommentoituihin, eli häiriköintiin ja kiusaamiseen yleisesti, tämä on tarkimmin henkilöityvä.

Kun tarkastellaan eniten esille tulleita sisältöjä, ovat ne negatiivisia. Suurimmista sisällöistä häiriköinti sisältää nimensä mukaisesti häiritsevää ja negatiivista kommentointia ja opettajan herjaava kommentointi epäasiallista kommentointia opettajasta. Tarkasteltaessa eri osapuoliin ja tahoihin kohdistuvaa sävyä, on herjaava sävy yleisempi kuin asiallinen. Myös aiempi tutkimus (Harju, 2018) tukee tulosta, että kommentointi keskustelufoorumilla koetaan häiritsevänä ja asiattomana. Tässä tutkimuksessa on kommentit tulkittu herjaaviksi, mutta

aiemmassa tutkimuksessa (Pöyhtäri ym., 2013) on tuotu esille, että keskustelu voi yltyä vauva.fi-sivustolla myös aggressiiviseksi. On kuitenkin huomionarvoista, että kommenttiketjun kommentit eivät ole pelkästään negatiivisia. Kommenteissa tulee esille myös tuen osoittamista kiusatulle ja hänen lähipiirilleen sekä erityisesti uutisoidun kouluväkivaltatapauksen uhrin siskon toiminnan kehumista.

Kommenttiketjun kommenttien jakautumista voidaan tarkastella myös niiden sisältöjen yleisyyden mukaan. On sisältöjä, joita on kommentoitu paljon sekä sisältöjä, joita on kommentoitu vähän. Kun kouluväkivaltaa käsitellään keskustelufoorumilla, nousee siis esille sisältöjä, joista useilla kirjoittajilla on mielipide ja sanottavaa. Keskustelufoorumilla ei kuitenkaan pitäydytä pelkästään suosituissa sisällöissä, vaan teemoissa on myös sisältöjä, joihin tarttuu ainoastaan osa ihmisistä. On huomionarvoista, että seassa on näitä vähän kommentoituja sisältöjä. Kommentoitaessa ei pitäydytä vain opettajan ja yleisellä tasolla kiusaamisen kommentoinnissa vaan tuodaan esiin myös konkreettisenä esimerkkinä esimerkiksi KiVa Koulu kiusaamisen ehkäisemiseen. Keskustelufoorumille kirjoittavien henkilöiden seassa on siis ihmisiä, jotka tietävät ohjelmasta ja sen toiminnasta. Keskustelufoorumilla ei myöskään pitäydytä siinä mielipiteessä, jonka voisi ajatella olevan oikea ja sallittu vaan tuodaan esiin myös muita näkemyksiä, kuten uhrin syyllistäminen tapahtuneesta.

8.2 Kasvatuksen kommentointi

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Kasvatus-teeman avulla sitä, millaista kommentointi on kasvatuksesta vastaaviin tahoihin liittyen. Kommentointi on sekä asiallista että herjaavaa. Eniten Kasvatus-teeman sisällä kommentoidaan opettajaa herjaavasti. Tästä voi päätellä, että keskustelijoiden mielestä opettaja on syyllinen kiusaamiseen ja siihen, että kiusaamiseen ei puututa. Huomataan, että keskustelijat syyllistävät opettajaa helpommin kuin rehtoria, perhettä tai kansanedustajia. Tämä voi selittyä sillä, että keskustelijat kokevat opettajan olevan lähin henkilö oppilaille ja täten roolissa, josta voi vaikuttaa oppilaiden välisiin suhteisiin. Tämä näkemys saa vahvistusta tutkimustuloksesta, jonka mukaan opettajan ja nuoren välinen vuorovaikutussuhde vaikuttaa nuoren aggressiivisuuteen (Garcés-Prettel ym., 2020). Opettajaan kohdistuvien kommenttien suuri määrä voi johtua myös siitä, että kyseiseen luokkaan luokiteltiin myös kaikki muut koulun henkilökunnan jäsenet paitsi rehtori.

Kommenteissa tulee ilmi, että opetusala on naisvaltainen, vaikka se kommentojien mukaan vaatisi enemmän raavaita miehiä. Opettajien nähdään olevan liian kilttejä ja tunnollisia, eikä

heidän nähdä olevan kykeneviä puuttumaan kiusaamiseen. Kuitenkin aiemman tutkimuksen (Gülbahçe, 2018) mukaan naisopettajat ovat herkempiä kouluväkivallalle kuin miesopettajat, eli he havaitsevat ja puuttuvat kiusaamiseen suuremmalla todennäköisyydellä. Tämä aiempi tutkimustulos ei tue opettajaa herjaavissa kommentteissa esille tuotua näkemystä siitä, että miesopettajat olisivat kykenevämpiä puuttumaan oppilaiden välisiin kiusaamistilanteisiin. Tästä voidaan päätellä, että ihmisten arkinen mielipide on ristiriidassa tutkimustuloksen kanssa.

Kommenteissa opettajia rinnastetaan kiusaajiin, ja heidän nähdään ymmärtävän kiusaajia ja olevan näiden puolella. Tätä näkökulmaa voidaan selittää aiemmalla tutkimuksella, jonka mukaan kiusaajat voivat olla hurmaavia ja älykkäitä sekä usein opettajien keskuudessa pidettyjä (Miller & Lowen, 2012). Tällaiset kiusaajat käyttävät usein epäsuoria tapoja purkaa aggressiivisuuttaan. Tavallinen tilanne, jossa opettaja ei tiedä hurmaavan oppilaan olevan kiusaaja, voi näyttäytyä ulospäin siltä, että opettaja olisi kiusaajan puolella. Opettajan on siis tärkeää olla tietoinen siitä, että myös hurmaavat oppilaat voivat olla kiusaajia, jotta myöskään epäsuora kiusaaminen ei jäisi huomaamatta.

Herjaamisen lisäksi opettajaa kommentoidaan myös asiallisesti, ja opettajalle osoitetaan myötätuntoa. Kommenteissa tuodaan esille, että opettajan työ on rankkaa, eikä opettajallakaan riittä jaksaminen kaikkeen. Opettajan asiallinen kommentointi on vähäisempää kuin herjaava, mutta on merkittävää, että kommenteissa on myös asiallisia kommentteja opettajasta. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikki eivät tuomitse opettajaa ja näe häntä syyllisenä koulukiusaamiseen.

Samoin kuin opettajaa, myös rehtoria kommentoidaan enemmän herjaavasti kuin asiallisesti. Rehtoria syyllistetään tapahtuneesta ja vaaditaan eroamaan, koska hän ei ole pystynyt estämään tapausta. Rehtorin syyttäminen saattaa johtua siitä, että rehtori nähdään koulun johtajana, jolla on viime kädessä vastuu koulussa tapahtuvista asioista. Kommentoijien mielestä erehdys työssä, eli puuttumatta jättäminen, voidaan hyvittää sillä, että rehtori eroaa virastaan ja tilalle tulee uusi rehtori. Rehtoria kommentoitaessa kommentit liittyvät useimmiten juuri tapauksen koulun rehtoriin eivätkä niinkään rehtoreihin yleisesti.

Kasvatuksesta vastaavia tahoja tarkasteltaessa huomataan, että kouluun liittyvien osapuolten, eli opettajan ja rehtorin, kommentointi on useimmiten herjaavaa, mutta perheen kommentointi on useimmiten asiallista. Perheeseen suhtaudutaan siis enemmän neutraalisti kuin syyttävästi. Kommenteissa tuodaan esille eri näkökulmia perheestä kasvattajana. Toisaalta esitetään, että kenen tahansa lapsi voi olla kiusaaja ja toisaalta syytetään, että tietynlaisten vanhempien

lapset kasvavat ilkeiksi. Kaiken kaikkiaan kommentteissa perheellä ja kasvatuksella nähdään olevan suurempi merkitys kiusaajien kuin kiusattujen kohdalla. Kuitenkin tutkimusten mukaan kodin kasvatuksella on yhteys sekä lapsen käyttäytymisen väkivaltaisuuteen että hänen riskiinsä tulla kiusatuksi. Nuorten ja heidän vanhempiensa välinen vuorovaikutus vaikuttaa nuorten aggressiivisuuteen ja aggressiivisen käyttäytymisen kohteeksi joutumiseen (Garcés-Prettel ym., 2020). Tutkimuksen mukaan myös perheen heikot taidot esimerkiksi ongelmanratkaisussa ja kyvyssä vastata tunteisiin ovat yhteydessä sekä kiusaamiseen että kiusatuksi tulemiseen (Cenkseven Önder ym., 2008). On myös tutkittu, että kun vanhempi on tietoinen lapsen asioista, kuten hänen vapaa-ajanvietostaan ja kaverisuhteistaan, voi lapsi todennäköisesti välttyä kiusaamiselta kokonaan (Ketonen & Joronen, 2014).

8.3 Kiusaamisen osapuolten kommentointi

Kouluväkivaltaa käsittelevässä kommenttiketjussa on kommentoitu kiusaamisen osapuolia. Aiemman tutkimuksen (Unesco, 2017) mukaan kiusaaminen kouluväkivallan muotona on vähintään kahden osapuolen välistä, valta-asetelmaa testaavaa toimintaa. Kommenteissa näkyy selvästi tämä käsitys, että kiusaamisessa on kaksi osapuolta eli kiusaaja sekä kiusattu eli uhri. Aiemmin esille tuodussa kiusaamisen määrittelyssä (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2017) on kuitenkin kerrottu, että roolit eivät ole aina selkeät eivätkä kiinni teoista vaan pikemminkin asenteista.

Kiusaajaa herjattaessa hänelle esitetään rangaistusehdotuksia. Näistä rangaistusehdotuksista suosituin on kiusaajan erottaminen koulusta. Kommenteissa ehdotetaan monesti myös fyysistä kurittamista, eikä kiusaajaa kohtaan tunneta empatiaa. Aiempi tutkimus (Kupchik, 2016) ei kuitenkaan tue fyysiseen kurittamiseen palaamista. Sen mukaan oppilaan tiukka rankaiseminen nostaa todennäköisyyttä jäädä pois koulusta. Tutkimuksen mukaan rangaistuksen sijaan oppilasta tulisi auttaa ratkomaan omat ongelmansa, ja rangaistuksen tulisi olla tilanteen mukaan joustava. Kommenteissa kiusaajia herjataan myös nimittelemällä. Suurin osa kommentoijista kokee kiusaajien olevan niin sanottuja perinteisiä kiusaajia. Nämä perinteiset kiusaajat ovat aiemman tutkimuksen (Miller & Lowen, 2012) mukaan sosiaalisesti syrjäytyneitä kiusaajia, jotka käyttävät väkivaltaa ja ovat usein mukana fyysisissä tappeluissa.

Herjaamisen lisäksi kiusaajia kommentoidaan myös myötätuntoa osoittaen. Kommenteissa pohditaan kiusaajien nuorta ikää sekä sitä, mikä heitä odottaa myöhemmällä iällä. Kommentoidun tapauksen väkivallan tekijän olivat kuudesluokkalaisia. Aiemman tutkimuksen mukaan kiusaamista tapahtuu eniten juuri 12–18-vuotiaiden keskuudessa, kun

nuoret ovat murroksen vaiheessa ja etsivät itseään (Miller & Lowen, 2012). Kiusaamisesta kiusaajalle aiheutuvien seurausten pohtiminen on aiheellista. Tutkimusten mukaan kiusaajilla on todettu esimerkiksi itsemurha-ajatuksia sekä tuhoisaa käyttäytymistä muita kohtaan myös myöhemmin elämässä (Haataja ym., 2017; Pörhölä, 2008).

Kaiken kaikkiaan kiusaajaa kommentoidaan selkeästi useimmin herjaavasti ja kiusattua asiallisesti. Tämä on mielenkiintoista siksi, että kiusaajat ovat väkivaltatapauksessa yhtä lailla lapsia kuin kiusattukin. Kommenttien perusteella vaikuttaa siltä kuin kiusaajien herjaaminen olisi sallittua, eikä heistä tarvitsisi puhua asiallisesti. On kuitenkin hyvä muistaa, että kommentoijan häiritessä tai uhatessa kiusaajaa voi kyseessä olla verkkokiusaaminen (ks. Unesco, 2017). Myös kommentoijat muistuttivat toisia kommentoijia heidän itse syyllistyvän kiusaamiseen nimitellessään kiusaajaa.

Mielenkiintoista on myös se, että kommenteissa esiintyy kiusatun herjaamista. Kaikkien myötätunto ei siis ole kiusatun puolella, vaan jotkut ajattelevat, että kiusattu on ansainnut kohtelunsa. Kiusatun herjaaminen voi johtua kiusaamisen monisyisyydestä eli siitä, että aina ei ole selvää, kuka kiusaa ja ketä. Tätä tukee aiempi tutkimus (Miller & Lowen, 2012), jonka mukaan provosoivat uhrin voivat itse olla kiusaajia. Tällaiset uhrin häiritsevät ja ärsyttävät toisia. Nämä piirteet tulevat esille myös kommenteissa, kun herjan kohteeksi joutuvat usein tällaiset provosoivat uhrin, joita syytetään itse kiusaamisesta. Aiemmassa tutkimuksessa (Miller & Lowen, 2012), on tuotu esille myös passiiviset uhrin, jotka eivät puolustaudu kiusaamiselta. Kommenteissa tällaisia kiusattuja kohtaan osoitetaan enemmän myötätuntoa.

Kiusattua asiallisesti kommentoitaessa tsemptataan uhrin ja osoitetaan tälle tukea. Asialliset kommentit liittyvät suurelta osin juuri tämän kouluväkivaltatapauksen uhriin. Kommenteissa nostetaan esille ajatus siitä, ettei kiusaaminen ole uhrin vika. Tämä näkökulma saa vahvistusta aiemmasta tutkimuksesta, jonka mukaan kiusaamisen syynä on erilaisuus, joka on aina keinotekoisesti luotua (Hamarus, 2012). Kiusattua kommentoidaan useammin asiallisesti kuin herjaavasti, joten voidaan todeta, että kommentointi ei keskity pelkästään negatiivisten ajatusten esille tuontiin.

8.4 Kiusaamisen kommentointi

Kiusaamiseen ja sen vähentämiseen liittyvissä kommenteissa esitetään ratkaisuja ja ehdotuksia kiusaamiseen puuttumiseen. Kiusaamisen ehkäisemisen keinoksi kommenteissa nostetaan erikseen esille KiVa Koulu® -ohjelma (Salmivalli ym., 2009). Tämä ei ole ainoa

kouluissa käytössä oleva ohjelma, joten on merkittävää, että KiVa Koulu -ohjelmasta on tullut niin tunnettu, että se mainitaan erikseen myös keskustelufoorumilla. On kuitenkin huomattava, että se saa osakseen myös negatiivista palautetta, joten kaikki eivät ole kokeneet sitä onnistuneena ohjelmana. Ohjelman onnistumiseen vaikuttaa aiemman tutkimuksen (Haataja, 2016) mukaan sitoutuminen ja ohjeiden noudattaminen. Huonojen kokemusten taustalla voi siis olla kokemus koulusta, jossa on ollut puheasolla käytössä KiVa Koulu -ohjelma, mutta jossa ei ole sitouduttu ohjelman noudattamiseen. Kaiken kaikkiaan keskustelufoorumilta saadaan mielenkiintoista tietoa siitä, miten KiVa Koulu -ohjelman koetaan toimivan. Tilanne voi koulussa olla se, että opettajat ajattelevat ohjelman olevan toimiva, mutta kuten kommenteissa todetaan, saattavat oppilaat pitää sitä "Kiusaa Vapaasti" -ohjelmana. Näin kouluissa on tärkeä kuulla myös oppilaiden ajatuksia kiusaamisen vastaisista ohjelmista ja niiden toimivuudesta ja kehittää koulun toimintakulttuuria yhdessä.

Kommenteissa pohditaan, miksi koulukiusaamiseen ei pystytä puuttumaan ja mistä kiusaaminen johtuu. Ratkaisuksi kiusaamiselle ehdotetaan välituntitoiminnan järjestämistä. Tässä ratkaisussa lähdetään oletettavasti liikkeelle ajatuksesta, että kiusaaminen tapahtuu välitunneilla ja siihen voidaan vaikuttaa luomalla oppilaille toimintaa, jossa he tekevät jotain yhdessä. Tämä ajatus saa tukea aiemmasta tutkimuksesta, jossa yhteisöllinen toiminta on listattu yhdeksi kouluväkivaltaa ja kiusaamista ehkäiseväksi toimeksi (UNESCO, 2017). Tätä ajatusta voisi hyödyntää jatkossa kiusaamisen vastaisessa toiminnassa, koska se ehkäisee kiusaamista niin tutkimuksen mukaan kuin keskustelufoorumilla kommentoijienkin mielestä. Tutkimustulos saa siis arjen kokemuksen vahvistuksen itselleen.

Kommenteista tulee ilmi ajatus, että oppilaiden kiusaaminen on mennyt väkivaltaisempaan suuntaan. Kiusaamista pidetään vääränä terminä tapahtuneelle, ja kommentoijien mielestä jo alle 15-vuotiaat pitäisi laittaa vastuuseen tällaisista teoista. Rikoslain (2003/515) mukaan rikosoikeudellisen vastuun ikäraja on 15 vuotta, eli lain mukaan alle 15-vuotiasta ei voida laittaa vastuuseen pahoinpitelystä. Kuitenkin kommentoijien mielestä jo 12-vuotias ymmärtää oman tekonsa vahingoittaessaan toista ja heidän mielestään sen ikäinen pitäisi laittaa vastuuseen toisen tajuttomaksi kuristamisesta. Näissä kommenteissa pitäydytään suurimmaksi osaksi juuri tässä kouluväkivaltatapauksessa ja halutaan tapauksen tekijät vastuuseen. Tekoa ei pidetä vain kiusaamisena vaan pahoinpitelynä.

Tällaisten kouluväkivaltatapauksien ehkäisemiseksi kommenteissa ehdotetaan koululle ulkopuolisia valvojia turvaamaan oppilaiden koulupäiviä. Perusopetuslaki (1998/628) antaa

mahdollisuuden tällaiselle toiminnalle, sillä opetus on julkista. Tällöin ulkopuolisilla henkilöillä on oikeus tulla seuraamaan koulupäivän kulkua. Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (2015/1085) kuitenkin säättää, ettei koulu voi palkata paikalle järjestyksenvalvoja. Kommenteissa esitetty ajatus koulun ulkopuolisista valvojista voitaisiin toteuttaa esimerkiksi koulussa toimivan vanhempaintoimikunnan avulla.

8.5 Muiden sisältöjen kommentointi

Kouluväkivaltaa käsittelevässä kommenttiketjussa nostetaan esille myös sisältöjä, jotka liittyvät kouluväkivaltaan ja kiusaamiseen, mutta näkökulma ei ole kasvatukseen tai koulumaailmaan liittyvä. Tällaisia muita sisältöjä, joiden kautta kouluväkivaltaa käsitellään, ovat omat tarinat, asuinpaikka, kansanedustajat sekä maahanmuuttajat. Huomataan, että näistä sisällöistä asuinpaikka, kansanedustajat sekä maahanmuuttajat ovat tiettyihin paikkoihin ja ihmisiin kohdistuvia. Tietyt ihmiset nähdään syyllisinä ja esimerkiksi opetusministeri Li Anderssonia kohtaan esitetään negatiivista palautetta. Kommentointi myös maahanmuuttajia kohtaan on useimmiten herjaavaa, vaikka tässä tutkimuksessa kommentoinnin sävyä ei erikseen tarkastellakaan. Kommenteissa ei täyty aiemman tutkimuksen (Gagliardone ym., 2015) määritelmä vihapuheelle, vaikka on huomattavissa, että kommenteissa kansanedustajat ja maahanmuuttajat nähdään ryhminä, joita kommentoidaan negatiivisesti.

Kommenteissa kerrotaan paljon myös omista kokemuksista. Tämä saa vahvistusta aiemmasta tutkimuksesta (Arpo, 2005), jossa on tuotu esille, että keskustelufoorumeita käytetään omien kokemusten jakamiseen muille. Ihmiset jakavat kouluväkivaltaan liittyen omia tarinoitaan omasta lapsuudestaan tai lastensa kokemuksia. Ihmisillä on siis tarve päästä kertomaan omaa tarinaansa ja tulla kuulluksi. Omia tarinoita lukemalla saadaan arvokasta tietoa yksittäisten ihmisten omista kokemuksista eri vuosikymmeniltä sekä erilaisia näkökulmia aiheeseen.

Kommenttiketjussa esiintyy paljon myös häiriköintiä, ja häiriköinti onkin tämän kommenttiketjun yleisin sisältö kommenteissa. Tässä tutkimuksessa ei ole selvitetty kommenttoijien kokemusta häiriköinnistä, mutta aiemmassa tutkimuksessa (Harju, 2018) on todettu, että jopa 80 % keskustelufoorumien käyttäjistä kokee toisten kommentoinnin häiriköivänä. Voidaan olettaa, että myös tämän kommenttiketjun kommenttoijat ovat kokeneet toiset häiriköivinä, sillä häiriköivää sisältöä on kommenteissa runsaasti. Häiriköinnillä pyritään vaikuttamaan muihin kommenttoijiin, ja tässä tutkimuksessa se näkyy esimerkiksi toisten nimittelynä ja provosointina. On ristiriitaista huomata, että kommenttiketjussa, jossa

käsitellään kouluväkivaltaa ja kiusaamista, kommentoijat ryhtyvät provosoimaan toisiaan ja näin itse osallistuvat toisten kiusaamiseen.

8.6 Kommentoinnin tapa

Kommentoinnissa on selkeästi havaittavissa tapa kommentoinnin kohteesta riippumatta. Kommentoija kommentoi sisältöjä sävyiltään joko asiallisesti tai herjaavasti. Kommenttien kohteena voidaan nähdä kolme tahoja, jotka ovat koulu, perhe sekä kiusaamisen osapuolet. Perheen ja koulun kommentointi ei ole yhteydessä toisiinsa. Perhe ja koulu koetaan siis irrallisina toisistaan eikä niiden kommentoinnin välillä ole yhteyttä. Sen sijaan kiusaajan sekä koulun sisällä olevien tahojen eli opettajan ja rehtorin kommentoinnin välillä on yhteys. Kun pystyy suhtautumaan yhteen näistä asiallisesti, suhtautuu myös muihin asiallisesti. Kiusaajaan ja kiusattuun suhtautuminen on myös yhteydessä toisiinsa. Kun suhtautuu toiseen asiallisesti, suhtautuu myös toiseen asiallisesti. Kommentoija ei siis tyypillisesti asetu yhden tahon tai osapuolen puolelle ja syytä toista vaan pystyy suhtautumaan jokaiseen asiallisesti.

Vaikka perheen ja koulun kommentoinnin välillä ei ole yhteyttä, löytyy yhteys niin koulun ja kiusaajan kuin kodin ja kiusaajan väliltä. Tämä yhteys kasvatuksen ja kiusaamisen välillä on tullut ilmi myös aiemmissa tutkimuksissa (mm. Garcés-Prettel ym., 2020; Njagi ym., 2018). Tässä tutkimuksessa huomataan, että molempiin tahoihin suhtaudutaan joko asiallisesti tai herjaavasti. Perhettä herjaavat kommentoijat herjaavat siis myös kiusaajaa, kun taas perheeseen asiallisesti suhtautuvat kommentoijat suhtautuvat myös kiusaajaan asiallisesti. Tästä voidaan päätellä, että lapsi eli kiusaaja nähdään perheen osana ja tämän vaikutukselle alttiina. Kommentoijat joko kokevat myötätuntoa perhettä, ja tällöin myös kiusaajaa, kohtaan, tai sitten he herjaavat niin perhettä kuin perheen lastakin.

Koulukiusaaminen ja -väkivalta on tunteita herättävä aihe. Siihen voidaan tämän tutkimuksen mukaan kuitenkin suhtautua asiallisesti mitään tahoja herjaamatta. Asiallisen keskustelun aikaansaaminen aiheesta on tärkeää, koska oppiessa suhtautumaan jotakin tahoja kohtaan asiallisesti, suhtautuu todennäköisesti myös muita tahoja kohtaan asiallisesti. On myös tärkeää, että henkilölle ei synny herjaavaa suhdetta edes yhteen tahoon, sillä tämän tutkimuksen mukaan siitä seuraa todennäköisesti herjaava asenne myös muita tahoja kohtaan. Toisten hyväksymistä ja asioihin asiallisesti suhtautumista on siis tärkeä harjoitella koulussa ja kotona, sillä siitä on hyötyä asiallisessa suhtautumisessa laajemminkin.

8.7 Tutkimuksen vahvat ja heikot kohdat sekä eettisyys

Tutkimuksen suurin vahvuus on uuden tutkimustiedon tuottaminen, sillä tämänkaltaisia tutkimuksia ei ole tiettävästi ennen tehty. Uutta tietoa voidaan hyödyntää kouluväkivallan vastaisessa toiminnassa sekä koulussa, kotona että mediassa. Tutkimuksen toinen vahvuus on suuri aineistokoko. Sen ansiosta tulokset voidaan yleistää suomalaista kulttuuria edustaviksi. Kuitenkin tulee huomioida, että tutkittava otos ei edusta kaikkia suomalaisia, vaan vain keskustelufoorumilla kommentoivia. Otoksen ulkopuolelle jäävät henkilöt, jotka eivät osallistu aktiivisesti keskustelufoorumilla kommentointiin sekä kommentoijat, jotka käyttävät muuta kuin vauva.fi-keskustelufoorumia.

Otoksen koko mahdollistaa tilastollisten menetelmien käytön. Näin saadaan tarkkaa tietoa asioiden välisistä yhteyksistä. Suuri aineistokoko mahdollisti myös monien sisältöjen esille tulon. Pienellä aineistolla olisi osa sisällöistä saattanut jäädä löytämättä. Tutkimuksen kolmas vahvuus on vauva.fi-keskustelufoorumien käyttäminen. Siellä käydään aktiivista keskustelua ajankohtaisista asioista, ja ihmiset kertovat aidosti, mitä mieltä ovat tapauksesta. Kyselylomake tai haastattelu ei antaisi vastaavia tuloksia. Keskustelufoorumien vahvuus on myös sieltä tutkimukseen saatu suuri aineisto sekä laaja osallistujajoukko.

Vahvuutena tutkimuksessa on lisäksi sen monimenetelmällisyys. Tutkimuksessa on käytetty sekä laadullisia että määrällisiä menetelmiä, koska näin saadaan monipuolisemmat tulokset ja ilmiötä pystytään sekä kuvaamaan että selittämään. Laadullisessa aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä luokat on määritelty tarkasti ja luokittelussa pyrittiin objektiivisuuteen. Analyysin suoritti kaksi henkilöä ja aineiston analysointiperiaatteista sovittiin tarkasti. Kommenttien tulkintaan saattoi tarkkuudesta ja huolellisuudesta huolimatta vaikuttaa esimerkiksi omat asenteet, ennakkoluulot, päivän mielentila tai vireystaso. Tuloksia voidaan kuitenkin pitää luotettavina, sillä arvioitsijoiden välinen reliabiliteetti oli hyvä (ks. esim. Heikkilä, 2014). Rinnakkaisarvio suuremmalla otannalla olisi lisännyt tutkimuksen luotettavuutta entisestään. Tutkimuksen vahvuus on myös menetelmän tarkka kuvaaminen, jolloin tutkimuksen toistaminen on mahdollista.

Aineiston moderointi voi heikentää tutkimuksen tuloksia. Tutkimuksen otos tallennettiin tietynä päivänä, mutta ei voida tietää, onko joitakin kommentteja moderoitu kommenttiketjusta pois ennen tallennusta. Moderoidessa valvotaan, että kommentointi säilyy asiallisena (Pöyhtäri ym., 2013). Jos kommentteja on poistettu, on se voinut vaikuttaa kommenttien jakautumiseen. Voi olla, että jokin luokka on jäänyt kokonaan puuttumaan, jos

tietynlaiset kommentit on moderoitu pois. Toisaalta voi olla, että tämän tutkimuksen otokseen on tullut kommentteja, jotka on myöhemmin moderoitu pois. Tämä on todennäköistä, sillä aiemman tutkimuksen (Harju, 2018) mukaan lähes joka toinen kommentoija ilmiantaa viestejä moderaattoreille.

Tutkimuksen toteuttamisessa noudatettiin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) eettistä ohjeistusta esimerkiksi pyrkimällä tarkkuuteen ja luotettavuuteen tutkimuksen kaikissa vaiheissa. Tutkimuksen tuloksissa on kommentteista esitetty vain lyhyitä otteita, jolloin lainauksista ei pysty tunnistamaan kommentoijaa. Tarkoituksena ei ollut analysoida kommentoijia vaan kommentteja. Kommentoijat ovat anonyymejä, joten heitä ei voida tunnistaa tutkimuksesta. Foorumin anonymiteetin vuoksi kommenttien kirjoittajilta ei ollut myöskään mahdollista kysyä lupaa tutkimuskäyttöön. Jos kyseessä olisi pieni yhteisö ja suljettu keskustelufoorumi, olisi tutkimusluvan kysyminen ollut erityisen tärkeää. Tässä tapauksessa kyseessä on kuitenkin suuri kommenttiketju avoimella foorumilla, joten kommentteja voidaan käyttää tutkimusaineistona (ks. Whiteman, 2012).

Tutkimuksen tekemisen eettisiä periaatteita on noudatettu myös huolehtimalla, ettei tutkimuksesta koidu haittaa tutkittavalle keskustelufoorumille. Vauva.fi-sivustoa käsitellään objektiivisesti eikä tutkimuksen tarkoituksena ole maalata sivustosta tai sen käyttäjistä tietynlaista kuvaa. Tutkimus antaa tietoa, millaista kommentointi on yhteen kouluväkivaltatapaukseen liittyen, mutta sitä ei voida suoraan yleistää kaikkeen kommentointiin sivustolla. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole ollut tutkia nimenomaan vauva.fi-sivuston kommentointia vaan kouluväkivallan kommentointia. Vauva.fi-sivusto päättyi valinnaksi, koska sivustolla oli kommenttiketju, jossa oli runsaasti kommentteja eli aiheesta käytiin paljon keskustelua.

Lopuksi voidaan todeta, että kouluväkivalta puhuttaa. Tämä tutkimus antaa tietoa siitä, miten keskustelufoorumilla on kommentoitu kouluväkivaltatapausta. On tärkeää tutkia esiin nousevia sisältöjä, jotta saadaan tietää, mitä ihmiset ajattelevat ja kokevat asiasta. Voidaan todeta, että kommentteissa tulee paljon esille näkemyksiä siitä, kuka on syyllinen sekä mistä kouluväkivalta ja kiusaaminen johtuu. Tutkimuksen perusteella saadaan tietää, että monet kommentoijat syyttävät tapahtuneesta opettajaa tai muuta koulun henkilökuntaa. Tällainen tulos johdattaa tutkimaan syitä, miksi opettajia syytetään tapahtuneesta. Tämä voisi olla yksi jatkotutkimusaihe. On kuitenkin myös syytä muistaa, että keskustelufoorumeilla esiintyy

herjaavaa ja syyttävää kommentointia monia tahoja kohtaan, eikä kaikkea puhetta kannata ottaa henkilökohtaisesti.

Toinen jatkotutkimusaihe voisi olla keskustelufoorumien vertailu. Samasta tapauksesta on kirjoitettu useammilla suomenkielisillä keskustelufoorumeilla, joten voitaisiin tutkia, löytyvätkö samat sisällöt myös muilta keskustelufoorumeilta. Tällainen tutkimus antaisi kouluväkivallan tutkijoille lisää tietoa siitä, miten ulkopuoliset näkevät kouluväkivallan. Samalla voitaisiin selvittää, tuleeko esille myös sama tapa kommentoida kohteesta riippumatta. Jos jatkotutkimuksen tulos vahvistaisi tulosta tietystä kommentointitavasta, voisi tätä tietoa hyödyntää kouluväkivallan vastaisessa toiminnassa.

Sen lisäksi, että kommentoissa pohditaan, mikä kouluväkivallan ja kiusaamisen saa aikaan, esitetään kommenttiketjussa runsaasti myös ideoita siihen, mitä kiusaamisen ehkäisemiseksi tulisi tehdä. Kolmantena jatkotutkimusaiheena voidaan esittää näiden ehdotettujen keinojen tutkiminen, jotta saataisiin tutkimustietoa niiden toimivuudesta. Yksi kommentoissa ehdotettu keino kiusaamisen ehkäisemiseksi on välituntitoiminnan järjestäminen. Se vaatii opettajalta resursseja, mutta voisi olla yksi mielekäs tapa ehkäistä kouluväkivaltaa, jos tutkimustulokset sitä tukisivat. Voidaan siis todeta, että keskustelufoorumit tarjoavat mahdollisuuden sekä tutkimusaiheiden löytämiseen että eri foorumien vertailevaan tutkimiseen.

Lähteet

- Arpo, R. (2005). *Internetin keskustelukulttuurit: Tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnoista ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa*. Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja: 39. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Çalık, T., Tabak, H., & Tabak, B. (2018). School Violence: School Administrators' Perspectives and Ways of Solution in Turkey. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10(5), 611–620. DOI: 10.26822/iejee.2018541310
- Cenkseven Önder, F., & Yurtal, F. (2008). An Investigation of the Family Characteristics of Bullies, Victims, and Positively Behaving Adolescents. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 8(3), 821–832.
- Crick, N. R., Nelson, D. A., Morales, J. R., Cullerton-Sen, C., Casas, J. F., & Hickman, S. E. (2001). Relational victimization in childhood and adolescence: I hurt you through the grapevine. Teoksessa J. Juvonen & S. Graham (toim.), *Peer harassment in school: The plight of the vulnerable and victimized* (s. 196–214). New York: The Guilford Press.
- Fagerlund, M., Peltola, M., Kääriäinen, J., Ellonen, N., & Sariola, H. (2014). *Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2013*. Lapsiuhritutkimuksen tuloksia. Tampere: Suomen Yliopistopaino – Juvenes Print.
- Ferrara, P., Franceschini, G., Villani, A., & Corsello, G. (2019). Physical, psychological and social impact of school violence on children. *Italian Journal of Pediatrics*, 45(1), 76–76. DOI: 10.1186/s13052-019-0669-z
- Gagliardone, I., Gal, D., Alves, T., & Martinez, G. (2015). *Countering online hate speech*. Unesco Series on Internet Freedom. France: UNESCO.
- Garcés-Prettel, M., Santoya-Montes, Y., & Jiménez-Osorio, J. (2020). Influence of Family and Pedagogical Communication on School Violence. *Comunicar: Media Education Research Journal*, 28(63), 73–82. DOI: 10.3916/C63-2020-07
- Gülbağçe, A. (2018). Investigation of Teachers' Violence Sensitivity Levels towards Children According to Different Variables. *Journal of Education and Training Studies*, 6(12a), 55–63. DOI: 10.11114/jets.v6i12a.3930
- Haasio, A. (2015). *Vertaistukea verkosta – Hikikomero-keskustelupalsta sosiaalisesti vetäytyneiden tiedonhankintakanavana*. Widerscreen, 3.
- Haataja, A. (2016). *Implementing the KiVa antibullying problem: what does it take?* Turku: University of Turku.

- Haataja, A., Konu, A., Koivisto, A.-M., & Joronen, K. (2017). Koulukiusaaminen ja psykosomaattinen oireilu 4.–6.-luokkalaisilla tytöillä ja pojilla. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 54(2), 76–89. DOI: 10.23990/sa.63650
- Harju, A. 2018. Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana. *Media & viestintä*, 41(1), 51–74. DOI: 10.23983/mv.69952
- Hamarus, P. (2012). *Haukku haavan tekee*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus*. 9. uud. p. Helsinki: Edita.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2016). *Tutki ja kirjoita*. Porvoo: Bookwell Oy.
- Huovinen, A. (2017). Miten tukahduttaa verkossa leiskuva vihapuhe. *Aikuiskasvatus*, 37(1), 32–39. DOI: 10.33336/aik.88395
- Ketonen, R.-M., & Joronen, K. (2014). Alakoululaisen kokemukset koulukiusaamisesta ja vanhemman valvonta. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 51(1), 47–58.
- Kettunen, L., & Paukkeri, M.-S. (2021). *Tekoälyn hyödyntäminen vihapuheen seurannassa. Oikeusministeriön julkaisuja*. Selvityksiä ja ohjeita 2021:15. Helsinki: Oikeusministeriö.
- Kilpeläinen, K. (2020). *Neljää poikaa epäillään Vantaan koulupahoinpitelystä: ”Hyvin vakava asia” – näin poliisi puuttuu alaikäisten tekemiin rikoksiin*. Iltalehti. Viitattu 11.2.2021. <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/07f282a6-ff66-4eaa-a994-dc4aa45e356e>
- Kohvakka, R., & Saarenmaa, K. (2021). *Vihapuhe, nettikiusaaminen ja häirintä koskettaa erityisesti nuoria*. Tieto & trendit. Tilastokeskus. Viitattu 16.2.2022. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/vihapuhe-nettikiusaaminen-ja-hairinta-koskettaa-erityisesti-nuoria/>
- Koivula, T., Korkalainen, P., Lampinen, P., & Paavilainen, E. (2017). Kiusaaminen ja väkivalta erityislasten määrittelemänä ja kokemana. *Tutkiva Hoitotyö*, 15(2), 22–29.
- Kupchik, A. (2016). *The real school safety problem: The long-term consequences of harsh school punishment*. University of California Press. DOI: 10.1525/california/9780520284197.001.0001
- Kärnä, A. (2012). *Effectiveness of the KiVa antibullying program*. Turku: University of Turku.
- Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 2015/1085*. Viitattu 22.2.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151085#L3P26>
- Lastensuojelulaki 2010/88*. Viitattu 20.3.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lastensuojelulaki#L5P25>

- Mannerheimin lastensuojeluliitto. (2017). *Mitä kiusaaminen on?* Viitattu 11.1.2021.
<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/kiusaamisen-ehkaisyminen/mita-kiusaaminen-on/>
- Matikainen, J. (2010). Perinteinen ja sosiaalinen media – käyttö ja luottamus. *Media & viestintä*, 33(2), 55–70.
- Miller, C., & Lowen, C. (2012). *The Essential Guide to Bullying: Prevention and Intervention. Protecting Children and Teens From Physical, Emotional, and Online Bullying*. New York: Alpha.
- Monks, C., & Coyne, I. (2011). *Bullying in different contexts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Njagi, S., Mwanja, J., & Manyasi, B. (2018). The Role of Parenting Styles on Violence among Students in Secondary Schools in Embu County, Kenya. *Asian Journal of Contemporary Education*, 2(1), 8–18. DOI: 10.18488/journal.137.2018.21.8.18
- Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Määräykset ja ohjeet 2014:96. Helsinki: Next print Oy.
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2013/1287*. Viitattu 18.3.2021.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>
- Perusopetuslaki 2013/1267*. Viitattu 18.3.2021.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#a30.12.2020-1216>
- Pörhölä, M. (2008). Koulukiusaaminen nuoren hyvinvointia uhkaavana tekijänä – Miten käy kiusatun ja kiusaajan vertaissuhteille? Teoksessa M. Autio, K. Eräranta & S. Myllyniemi (toim.), *Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja 2008*. Julkaisuja 84 (s. 94–104). Helsinki: Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimus-verkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta & Stakes.
- Pöyhkäri, R., Haara, P., & Raittila, P. (2013). *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere: Suomen yliopistopaino.
- Rikoslaki 1995/578*. Viitattu 17.3.2021.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L3>
- Rikoslaki 2003/515*. Viitattu 17.3.2021.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L3>
- Salmivalli, C., Poskiparta, E., Tikka, A. & Pöyhönen, V. (2009). KiVa Koulu. Opettajan opas. Vuosiluokat 1–3. Turun yliopiston psykologian laitoksen tutkimuksesta käytäntöön -julkaisusarja, 2.

- Sisäministeriö. (2019). *Sanat ovat tekoja: Vihapuheen ja nettikiusaamisen vastaisten toimien tehostaminen*. Sisäministeriön julkaisuja 2019:23. Helsinki: Sisäministeriö.
- SPSS Inc. (2013). IBM SPSS Statistics for Windows, Version 21.0. Chicago, IL: SPSS Inc.
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2012). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
- Tähtinen, J., Laakkonen, E., & Broberg, M. (2020). *Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita*. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja C: 22. 2. uud. p. Turku.
- UNESCO. (2017). *School violence and bullying: Global status report*. France: UNESCO.
- Vaahensalo, E. (2018). Keskustelufoorumit mediainhokkeina – Suositut suomenkieliset keskustelufoorumit mediassa. *Widerscreen*, 3.
- Valli, R. (2015). *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen*. 2. uud. p. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vauva.fi. *Keskustelualan säännöt*. Viitattu 10.2.2021.
https://www.vauva.fi/artikkeli/keskustelualan-saannot?_ga=2.246967809.460498336.1612978953-1155587491.1612978953
- Whiteman, N. (2012). *Undoing Ethics: Rethinking Practice in Online Research*. New York: Springer. DOI: 10.1007/978-1-4614-1827-6
- WHO. (2005). *Väkivalta ja terveys maailmassa: WHO:n raportti*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.
- WHO. (2020). *Spotlight on adolescent health and well-being: Findings from the 2017/2018 Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) survey in Europe and Canada*. International report. Volume 1. Key findings.